

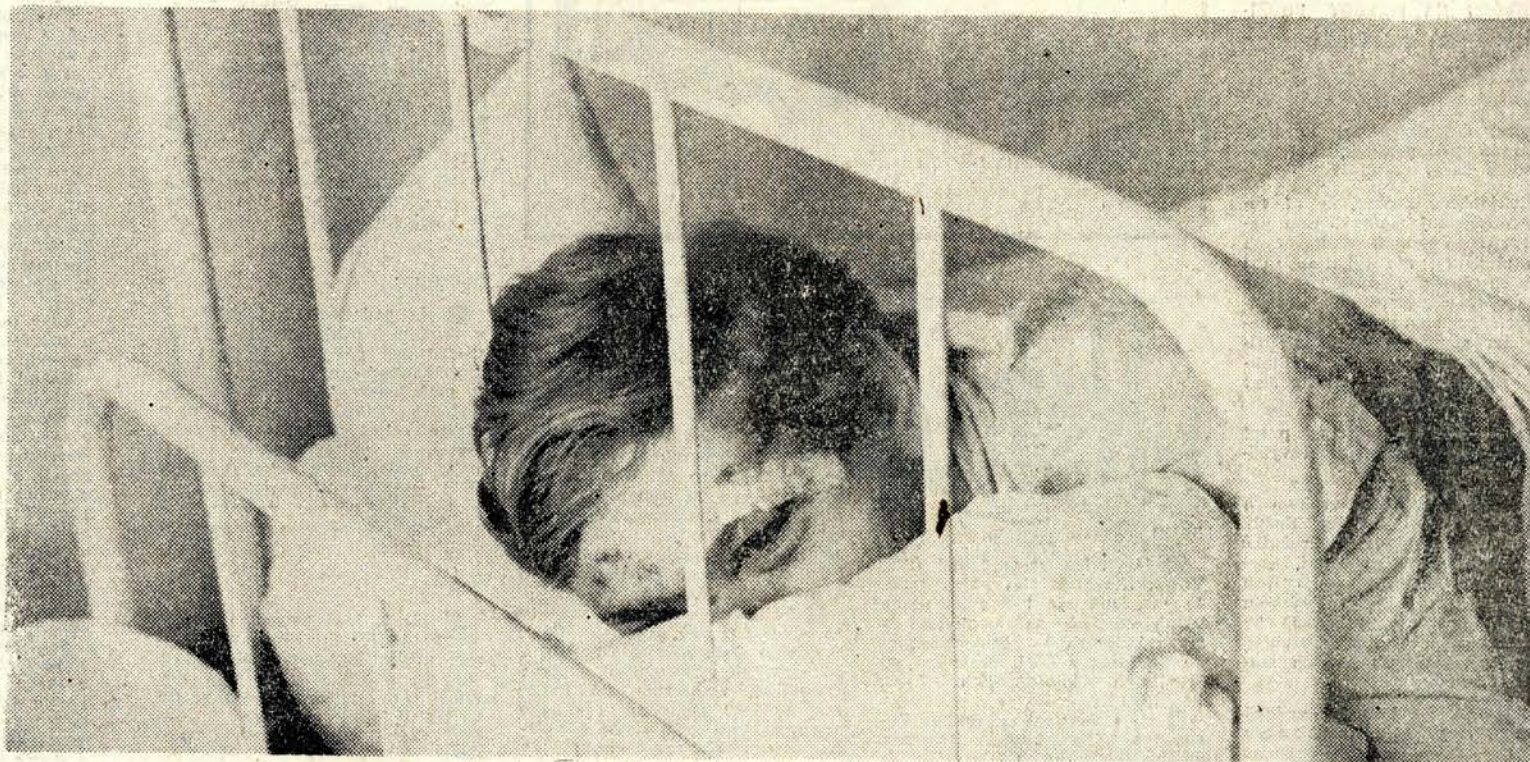
RADEJI ZEMŘÍT JEDEM NEŽ STRACHEM.

ALEXANDR VELIKÝ

Ročník IV

31. LEDNA 1968

CENA 1 Kčs

ZRAZENÝ STUDENT BOLESLAV PRINC NA SNIMKU PETRA HODANA

Byla sobota 20. ledna, čtyři dny po katastrofě. V Dolnom Kubíně ještě v dýly černé prapory, lidé se zastavovali u smutně upraveného výtvaru. Město se s obětmi laviny rozloučilo už ve čtvrtek. Do domu osvěty, kde bylo šest mrtvých vystaveno, se cpali lidé, nemohli je udržet, nakonec museli postavit ke vchodu vojáky se samopaly. Všelicos se povidalo po městě — lidé litovali, dohadovali se, prý další dva umřeli v nemocnici, prý chatárů pes chtěl dcerku odtáhnout, prý...

Vyšli jsme v 10 hodin, tou smutnou cestou přes Záskaie nahoru. Spadla mlha, vysvitlo slunce, byla jen cesta, les, bílo a nebe. Modré nebe. KDO JDE DO HOR, JDE KE SVÉ MATCE (Kipling?) Máma matku na horách, mám domov na horách, rád chodím domů. Tentokrát mě však nohy tížily a bylo mi těсно. Tak tady — až sem došla vojenská stoje-náctka, tady se otáčela sanitka. Šli jsme pomaloučku, za tři hodiny jsme byli na hoře. Vojáci ušli těch deset kilometrů za hodinu a deset minut.

Pásák si pod chatou prorážel cestu, tři muži nosili matrace. Chatár Miloš Němec psal zrovna dopis příbuzným. V jídelně pilo pár turistů prostějškovou starorečnou a obdivovalo nádherný výhled.

Přišli jsme se ptát a byli jsme přitáni dost rezervovaně. Pan Němec se pohoršoval nad články v novinách, které prý jsou z devadesáti pěti procent vyhlášené. Byl zarostlý, unavený, dvě noci nespál. Bál se usnout.

Pak se nechal obměkčit. Ráno mi říkal Hrazdír, abychom obhlídli holku, že s ní půjde sáňkovat. Bylo špatný počasí, z legrace jsem radil študákům, aby raději zůstali na chatě a hráli si. Pak Hrazdír a Dášenkou vyjeli, to bylo asi deset. Koukali jsme se s mámou z okna, byli jsme rádi, že se s dcerou někdo baví. Máma mi ještě říká, podívej, jakou má ta holka sílu. Viděli jsme, jak jednou sjeli, vrátili se nahoru a Hrazdír mluvil s Borkem, teda s doktorem Bílým. Car k nim přiběhl, tahal za šňůru od sáněk, odpískal jsem ho, aby neotravoval. Že ji chtěl zachránit? To nemohu říct.

Pak se to stalo. Bvl to mňik. Těžko teď říct, co jsem vlastně viděl, snad bílou stěnu až do nebe, snad vír. Bylo ticho, předtím i potom. Strašné ticho. Ani nevím, jestli jsem zařval, nebo jsem se nechal obměkčit.

neopamatuji se. Fakt je, že jsem okamžitě hnul ven, tak jak jsem byl, v bačkorách a v košili. Měl jsem tendenci utíkat k místu, kde byla předtím malá, pak mi došlo, že ji to odneslo. Hrazdír se vyhrabal, i doktor, ale já šel po holce. Po pás jsem zapadl do sněhu. Pak jsem zakop o sánky a za chvíli našlo některé děvče čizničku. To už šlo o život. Hrabali jsme rukama, manželka má ještě teď rozškrábaný a červený dlaně, i Hrazdír dělal co mohl, vyčítal si asi, že holku vytáhl ven. Našli jsme ji asi po půl hodině, byla už modrá. Zůstal jsem štaf. Ležela jako kdyby dělala kotrmelce, nožky vyvrácené nahoru. Ale byla živá. Borek jí dal dýchání z úst do úst a pak jsme ji odnesli na chatu. Zvrátil jsem, manželka taky. Z toho šoku, z toho příšerného vypětí. A pak jsem se vrátil na svah, to už bylo dost lidí venku.

V ÚTERÝ 16. LEDNA 1968 V 11.30 HOD. VPADL DO PRODEJNY ROZLIČNÉHO TOVARU NA OKRAJI DOLNÉHO KUBINA MLADIK. BYL BOS, TĚŽCE A PRERÝVANE DYCHAL. CHTĚL K TELEFONU. BOTY PRY ZAHODIL, SPATNĚ SE MU V NICH UTIKALO. NAHORĚ SPADLA LAVINA! NA KUBINSKÉ HOLI!

LADISLAV KADAVÝ

S M R T
MÁ
BÍLOU
BARVU

Snažili jsme se organizovat hledání. Bylo velký štěstí, že se Hrazdír a Borek vyhrabali hned na začátku. Žádná panika nebyla, kdo mohl, vzal si hůlku a píchal. Mně se náhodou dostaly do rukou vidle, píchal jsem násadou. Hledali jsme nejdřív kolem stromů a pomáhali těm, kterým se podařilo dostat se na povrch. To snad bylo nejstrašnější — jdete a vedle vás se vynoří ruka nebo noha, pořád to vidím, jako bych měl v hlavě kameru. Kdo byl zdravý, hned pomáhal, zraněný jsme pokládali na sněh.

Kuchař pořád vařil kafe a čaj, nosili to v hrncích na svah. A taky flašky rumu, aby se ty lidi trochu vzpružili. Na chatě zatím snášeli matrace, pokládali zraněné, myslím ty těžké případy. Jinak tady vlastně nebylo člověka, který by neměl něco ovázaného, krvavého, rozdrbeného, jako po boji.

Pak jsme našli jednoho, podávám mu čaj a doktor říká — ten už to nepotřebuje. Pořád jsme ještě hledali! Namátkově, až pak jsme začali píchat systematicky, aby Horská služba viděla, kam až jsme došli. To už byly skoro tři hodiny, už jsme byli unavený, čekali jsme na pomoc. Jo, to bych zapomněl. Hned jak se to stalo, poslal jsem dva kluky dolů k telefonu, věděl jsem, že máme poruchu, hlásil jsem to už v pondělí odpoledne. Říkáte, že do Záskaie doběhli jen jeden, tak to tedy nevím, poslal jsem dolů dva a pak ještě dva. Potřebovali jsme nutně pásák a dvoukolesovou no dvojkolovou vlečku. Tu ale v Dolnom Kubíně neměli, traktorista pro ni jel do Vyšného Kubína na státní státek, ve městě ho stopil, měl snad něco vypito. Skoro hodinu se s ním vybá-

vovali než pochopili, co se vlastně stalo.

Někdy po třetí hodině přišli vojáci. Pane Němec, byla to náhoda?

Nešťastná, tragická náhoda. Nikdo si nepamatuje, že by tady kdy něco spadlo. Co je bouda boudou na tomhle svahu se lyžovalo, prvního ledna 1966 jsme dali do provozu vleč. Svah nad cvičnou loukou nebyl uznán za lavinový.

Ale před dvěma lety prý tady cosi spadlo...

To je pravda, jenže to vlastně ani nebyla lavina, utrhlo se trochu sněhu, ale o kus dál, jeden Němec si přitom zlomil nohu. Prošlívám, co je to zlomená noha, každou sezónu tady máme dvacet zlomenin, nepokládá jsem to zkrátka za tak důležitý. Denně se dívám na ten kopec, je pořád stejný. Pak v novinách napsali, že jsem tam neměl nikoho pouštět a vymysleli si, že máme na chatě blechy.

Letos byly zvláštní podmínky. Před vánocemi napadlo dva metry sněhu, na Štědrý den jilo a pak přišly ty mrazy a zase začal padat sněh, který se s tou spodní umrzlou vrstvou nespojí. Byla to vlastně klouzačka. Říkali kluci z Horské služby, že lavina zrála jako jabko, spadla sama od sebe.

Jak často sem chodí z Horské služby?

Chodí sem dva, dobrovolní pracovníci, placení příslušníci je až na Zverovce. Přijdou vždycky v sobotu po poledni a v neděli zas odejdou. Za ty dva roky, co tady takhle hlídají, snad ještě nezasáhli. Já tady totiž mám většinou týdenní kursy a ty v sobotu odpoledne už nelyžují a v neděli se mi to tady (Dokončení na str. 8 a 9)

Ladislav Fuks.

Jeden spisovatel, vyzván redakcí velkého časopisu, dlouho přemýšlel, má-li svůj článek napsat česky, nebo v mongolštině (kterou znal). Jiný napsal jistěmu lotrůvi — bohužel to byl mladší novinář: „Kolik knih bylo od dob vynálezu písma napsáno o křivdách a zkaženosti, ale vy, po polovině 20. století, jste pořád ještě svíně.“ Jedna učitelka v Německu navrhla dobrému studentovi horší známku z mravů s odůvodněním, že se jí — učitelce — o něm stále zdá. Ptal se mě jeden ubohý člověk na besedě s četnáři, co dělat, když na vás jde někdo s nožem a není svědků. Jiného se kdosi ptal, co dělat, když vás někdo napadá po straně tak zblázně, že to dělá formou dotazů, a vy se to dovíte ke všemu ještě z třetí ruky. Anebo co počít, když na vás někdo vyrukuje s autoritou okresního soudu.

Sám znám jednoho mladého novináře, který musí být ne-

smírně zlý a špatný člověk podle toho, co dokáže. Po válce jsem se dozvěděl o existenci zločinců velkého formátu, přestože knih o lidskosti a právu byly napsány celé metry. „Na světě“, řekl jeden vynikající právník, „dosud ještě existují soudy, kterým by se lidé měli zdaleka vyhýbat a nespouštět do jejich rukou ani koně.“ Asi před pěti lety mi řekl v redakci jednoho časopisu jeden náš velmi známý básník a překladatel před otevřeným oknem: „Opět na mě přichází zoufalství. K čemu všechno psaní, překlady z cizích řečí, literatura, všechny naše snahy, když praxe je pořád stejná.“

Je to tak. Kolik osobností, spisů, básní, románů, filmů, smrtí, apelu, výzev, rezolucí (i ústí OSN), a přece ničemové jsou stále. Je to zřejmě tím, že ti, co jsou už lidsky zvládnutí, umírají, rodit se nové generace a s těmi je třeba začínat znovu jako s oním mladým novinářem. A až bude hotov i on, přidou noví pacholci — filosofie, instituce, a umění budou mít novou práci, a tak to půjde snad až k Poslednímu soudu.

o pravdě, o moci a

Ríká se, že si lidé vymyslíli posmrtnou spravedlnost, když není na výši světská, tedy z nouze, k vlastnímu zadostiučinění, k útiku. Posmrtnou spravedlnost mohou popírat však i lotři, a to ze strachu, anebo se nad ní natřásat z lhostejnosti či tuposti a své oběti tím dělat ještě více bezbrannými. Samozřejmě, že se přitom mohou ohánět i filosofickými systémy a ateismem. Ve středověku byly spory o to, zda je filosofie služkou teologie či naopak. Dnes se spíše ptáme na to, jak filosofie, která neslouží člověku, může jít k čertu. Tak třeba i rasismus. Lidé se nemají soudit podle rasy, ale podle činů. Jsou-li darebáci, nemá je chránit barva pleti ani pohostinnost. Jsou-li slušní, nemá jim plet překážet, protože by to byla křivda. Při konfliktu nesmí dojít ani k apriornímu podezření z rasismu. Naším monarchou tu musí vždy být

objektivně zjištěná skutková podstata věci.

Než budeme pokračovat, vraťme se znovu k boji proti zlu. Co jsme řekli, vyznělo dost smutně: zlidšťovací moc výzev, umění a filosofie je omezená a člověk by mohl ztrácet naději. Naštěstí nejsou všichni bojovníci stejní. Klesnou-li jedni, pozdvihnou štít druzí. A druzí přicházejí na svět, když první umírají, takže jako se netrhá řetěz lotrů, netrhá se ani řetěz jejich odpůrců. A pak — ať je lidská praxe jakákoli — přece jen aspoň slabá útěcha být může v tom, že se aspoň slabě cítí, že dobro být má a zlo nikoli. Všimněte si, že když je někdo obžalován ze zlého skutku, proti bližnímu, hájí se buď zapíráním, anebo tím, že to myslil jinak, někdy i podle pravidla nejlepší obrany novým útokem na žalobce, ale že by chtěl direktně způsobit zlo, nikdo nepřiznává. Z toho plyne, že

i lotr ví, že zlo je špatné. Ovšem že tato vědomost z něho neudělá ovci, ani nesmyje čín, ale pro okolí v ní může být aspoň jiskra naděje.

Za úplný oheň naděje proti učitelce v Německu (takové mohou však být všude), proti novináři, proti neuvážlivému soudci, proti esesákům (všechny tyto živly mohou být všude v každé době) se pokládá vzdělání. Vidět hlouběji k podstatě věci umožňuje hlavně studium filosofie a práva. Člověk se pak tak snadno nezmýlí, vytříbí si lidské city (míní se tím porozumění, chápání, smysl pro pravdu, spravedlnost atd.) a má přece jen zábrany stát se surovcem. Nepůsobí to však ani obecně, ani s nutností přírodního zákona. To by pak byl mezi vzdělanými ráj a padoušství by kvetlo jen v nezdělaných vrstvách. Zdá se, že na jaký „vnitřní terén“ vzdělání padne a zda naopak není za-

přaženo do vozu zla. Nicméně ve vzdělání je od nepaměti prázem naděje, a proto i dobrý moderní stát čím dál víc prosazuje u všech, kteří rozhodují o jiných, vzdělání právní, filosofické nebo psychologické.

Ale nevysmekávejme se z kruhu, do něhož jsme sami úmyslně vlezli. Jsou pravdy, které žijí na úvěr, a pravda o vzdělání je jednou z nich. Nevyřeší otázku zla jednou pro vždy, je to jen cesta a pomoc. Druhou cestou by byla léčba zahořklosti, zatrpklosti, neukojení a pocitů méněcennosti strážců, neboť to jsou jedny z temných zdrojů, z nichž vzniká zlo.

Příště se zmíníme o moci, o pravdě, přesvědčenosti a motivu a pak napíšeme ještě jednou do třetice a všechno shrneme vyličením zajímavého fyzikálního zákona. Necht zatím řeka neklesne.

LADISLAV FUKS

jednom fyzikálním zákonu

5 OTÁZEK

PRO VEDOUČÍHO KATEDRY PSYCHOLOGIE
A PEDAGOGIKY FAKULTY OSVĚTY A NO-
VINÁŘSTVÍ UK A PRODEKANA TĚTO FA-
KULTY PROF. RNDr. FRANTIŠKA HYHLÍKA
O JEHO NÁZORECH NA METODY POUŽÍ-
VANÉ PŘI PŘIJÍMACÍCH POHOVORECH NA
VYSOKÉ ŠKOLY.

Pane profesore, domníváte se, že jsou
metody používané při přijímacích poho-
vorech na vysoké školy validní?

Dnes už je všeobecně známo, že ať vo-
líme jakékoliv dosavadní metody, jsou ne-
vyhovující. Neplatí to jen o rozhovorech
s přijímanými studenty, ale týká se to i
testů, kterých se často v poslední době
užívá. Často se však užívá testů a dotazní-
ků, překládaných ze zahraničí, které ne-
jsou validizovány, standardizovány a při-
způsobeny mentalitě našeho člověka. Stan-
dardizace takového testu trvá pět až šest
let a je to obrovská práce.

Pokoušíte se nějakou teoretickou prací
ve svém oboru dosáhnout zkvalitnění výbě-
ru vysokoškolských studentů?

V současné době provádíme výzkum a
sledování posluchačů naší fakulty. Každý
bude mít založenou evidenční kartu, aby-
chom měli zaručené sledování po celých
pět let studia. Měl by to být především
metodologického charakteru, z něhož by
měly vyplynout alespoň některé rozumné
návrhy na zkvalitnění výběru nových stu-
dentů.

Má se tedy stát, že i velmi nadaný
člověk nemusí při přijímacím pohovoru
uspět?

Studenty, které při přijímacím řízení ho-
dníme, lze rozdělit na tři skupiny. V pr-
vní jsou ti, kteří bez výhrady splňují pož-
adavky pro přijetí. V druhé skupině jsou
studenti, u nichž je zřejmé, že se pro vy-
sokoškolské studium nehodí. Nejobtížnější
výběr nás čeká v třetí, průměrné skupině.
Tady by skutečně neměl uniknout žádný
nadaný člověk. Tito lidé však pozornosti
přijímací komise unikají, protože všechny
studenty zkoumáme jednou metodou, čas-
to nevhodnou. Nadání nelze zjistit za půl
hodiny jakýmsi rozhovorem, který často
provádějí lidé, kteří k tomu nemají vztah
a kteří s uchazečem neumí provést serióz-
ní rozhovor. Nejhorší je, když se s tímto
způsobem jednání setkáváme u psychologů,
přičemž rozhovor je základem psycholog-
ické metody. Jestliže někdo vyslyší stude-
nta ironickými poznámkami, pak nepatří na
vysokou školu. Zvláště to platí o mla-
dých asistentech, kterým se provádění roz-
hovorů často svěřá. Ti lidé pak rozhodují
o člověku, a když jim to stoupne do hlavy,
má to nesmírné následky. To je hlavní
problém — boj za nadané lidi, které je
třeba objevit.

Přesto však existuje názor, že někde je
výběr uchazečů prováděn zodpovědně. Týká
se to lékařské fakulty v Praze a jejími
pracovníky používaných testů, které mají
zaručit objektivní výběr. Jaký je váš ná-
zor na tyto testy?

Naprosto s nimi nesouhlasíme, to není
objektivní výběr, naopak. Přece to, že člo-
věk, který dejme tomu dosáhne IQ 118,
neznamená, že je hloupější, než někdo dal-
ší, který dosáhne IQ 120. Hranice je mno-
hem pohyblivější. A dále: vzdělání je ani ne-
vim, v jakém rozpoložení ten člověk byl.
Je třeba hodnotit také psychické stavy, a
je to smutné, že jsou to právě lékaři, kteří
toto nechápou. Člověka nikdy nelze vyjádřit
číslem, na to je moc složitý. Já jsem pro
všechny metody, tedy i pro tuto, ale je
bezpodmínečně nutné uvědomit si, že to
všechno jsou jen pomocné metody. Ne-
smíme z nich tedy vyvozovat závěry.

To by ovšem znamenalo důkladné a zod-
povědné sledování lidí už na středních
školách, odkud k pohovorům přicházejí...

Souhlasím, my to musíme chtít, bez toho
to nejde. Hodně ovšem záleží už na výcho-
vě učitelů, která musí doznat podstatných
změn.

Děkuji vám, pane profesore, za rozhovor.
Připravil Zdeněk Kárl

ZAJEMCŮM O IQ KLUB!

Jednáme s Psychologickým ústavem v Pra-
ze o seriózní určení vašeho IQ. Další infor-
mace přineseme během února.

REDAKCE

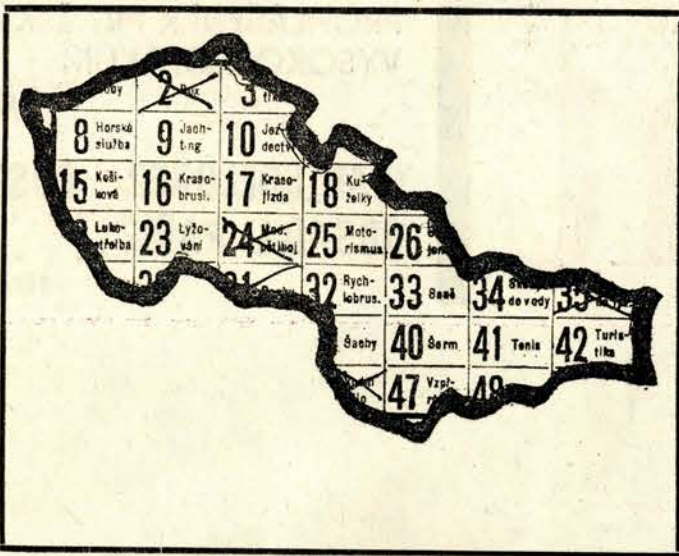
STUDENT

Týdeník ČSM a vysokoškolské rady ÚV
ČSM. Šéfredaktor — dr. Ivan Křofa. Zá-
stupci šéfredaktora — Karel Šmíd a dr.
Marcel Jansen. Redaktoři — dr. Miloš Beneš, Petr Feldstein,
Petr Hodan, Ladislav Kadavý, Miroslav
Klomeň, Tomáš Pěkný, Hana Vondřichová,
Helena Votrubová.

Adresa redakce: Praha 1, Staroměstské nám.
č. 17, tel. 22-02-83. Tiskne Mir, Praha 1,
Panská 8. Redakce nevrací nevyžádané ru-
kopisy. Rozšiřuje a objednávkou přijímá PNS.
Objednávky do zahraničí vyřizuje PNS —
ústřední expedice tisku, odd. vývozu tisku.
Praha 1, Jindřišská 14. Předplatné ročně
52 Kčs, čtvrtletně 13 Kčs.

A-29*81087

student 2

VITA NOSTRA

BRNO

11. ledna zasedal HV ČSM
VAAZ. Hlavní náplní nejen toho-
to zasedání, ale i nynější práce
všech svazáků na akademii, se
stává příprava IX. celosadacím-
ské konference ČSM. Probléme po
fakultních konferencích 7.—8.
března 1968.

Malá Pantomima, soubor Vy-
sokoškolského klubu, účastník
mnoha zahraničních festivalů, od-
jíždí 26. února na 14 dnů do An-
gle, kde se zúčastní Světového
festivalu studentských divadel v
Leedsu. Byla pozvána na základě
svého výkonu na festivalu IFSK
66 v Záhřebu. Do odjezdu sehraje
ještě v Brně šest představení.

Ve Vysokoškolském klubu
byl založen bridgeový kroužek.
Zatím má 32 členů. Rozšíření té-
to akce zatím ztroskotává na ne-
dostatků kvalifikovaných lektorů.
Vlastní osobní vůz zakoupil
fakultní výbor elektrotechnické
fakulty. Slouží především pro po-
třeby autoškoly, pořádané FV
ČSM. Malá čekací doba a zlevně-
ná cena (750 Kčs) přitahují
studenty. První dva kursy jsou
již plně obsazeny.

Protestní pochod proti válce
ve Vietnamu organizuje VSV ČSM
v Brně. Sraz všech účastníků je
3. 2. v 8 hod. před VSV ČSM, pří-
chod do Prahy 9. 2. odpoledne.
Další zájemci se mohou připojit
cestou, trasa vede přes Jihlavu,
Havlíčkův Brod, Čáslav, Kolín a
Český Brod. V Praze studenti ode-
zdají protestní dopis na americk-
ém velvyslanectví, navštíví viet-
namské velvyslanectví a uspořá-
dají besedu na ÚV ČSM.

BRATISLAVA

Futbalové mužstvo fakulty
telesnej výchovy a športu v Bra-
tislavě, vítěz celoštátní Ligy vy-
sokoškolských vo futbale a první
držitel putovního pohára ÚV ČSM,
dostalo za odmenu od VOV ČSM
v Bratislavě stvrdenný zájazd do
NSR. V starobylom univerzitním
meste Tübingene zohralo priateľ-
ské stretnutie, v ktorom zvíťazilo
nad výberom tamojšej univerzity v
pomere 4:0, keď dva góly vsietil
Blahút, jeden Novotný a jeden
bol vlastný.

3. ročník Ligy bratislavských
vysokoškolských vo volejbale, bas-
ketbale, hádzanej a hokeji vstu-
puje do záverečné části. Bojov
neregistrovaných športovcov o li-
gové body sa každú sobotu a ne-
deľu zúčastňuje vyše 50 fakult-
ných družstiev z Univerzity,
Techniky a VSE, chlapcov aj diev-

čat. Na jar, keď sa rozbehne sú-
ťaž vo futbale, ich počet ešte
stúpne. Situácia v tabuľkách je
zatiaľ neprehľadná, istým sa zdá
byť iba to, že najúspešnejšia fa-
kulta z minulého roka, fakulta
telesnej výchovy a športu, svoju
pozíciu asi neobháji. Podnetná ak-
cia VOV ČSM, Vysokoškolskej rady
športu a pomoc MV ČSTV našla
odozvu v radoch študentov, a tak
zostáva iba konštatovať, že tých
asi 800 študentov, ktorým je
umožnený pravidelný pohyb a vý-
žitie v športovom zápolení, to je
naozajstný úspech, to je gól.

Od novembra sa rozbieha no-
vá štruktúra vo vedení ČSM.
Namiesto doterajšieho FV ČSM a
ročníkových výborov bol zvolený
parlament, v ktorom má každý
ročník 5—10 zástupcov a z neho
utvorený tzv. užší výbor — plé-
num. Pohnútkou pre utvorenie tej-
to štruktúry bola snaha po väčšej
informovanosti mas o práci ČSM.

Chemická fakulta SVST si
nechala v Kremnici vyrobiť od-
znaky. Návrh sa vybral spomedzi
viacerých návrhov poslucháčov
konkurzum. Autor víťazného ná-
vrhu dostal finančnú odmenu.

V tretom decembrovom týž-
dni sa vo veľkej sále PKO konala
imatrikulácia chemikov. Na mies-
to skupiny J. Velčovského, ktorý
mal na ceste autonehodu, vystúpilo
narychlo zvolané sexteto Bran-
islava Hronca, jedna z najpopu-
larnejších skupín v Bratislave.

ČESKÉ BUDĚJOVICE

Oddíl volejbalu TJ Slavie PF
uspořádal o vánočních prázdní-
cích malý turnaj v českobudějovické
sokolovně za účasti ligo-
vých dorostenců Lokomotivy Č.B.
Vítězem se stalo družstvo A před
družstvem B Slavie PF a ligo-
vým dorostem. Od 28. ledna do 3. února
se první mužstvo mužů zúčastní
zimního soustředění na Za-
dově.

18. ledna proběhla ve vysoko-
školském klubu 17. listopadu v
Českých Budějovicích konference
fakultní organizace ROH. Účastníci
věnovali pozornost především
referátu o zlepšení kulturní činnosti
ve školním zemědělském podniku
v Hluboké nad Vltavou.

Ideologická komise při celo-
fakultním výboru KSČ na VŠZ v
Českých Budějovicích organizuje
seriál besed, které jsou pořádány
v kavárně klubu 17. listopadu.
Po první besedě „Smysl českých
dějin“ přichází na řadu další, na
téma „Národ, vlastenectví, naciona-
lismus“. Pak přijde na řadu
beseda, zabývající se osobností
T. G. Masaryka. Na besedy zve
ideologická komise odborníky z
filosofické fakulty UK a Vysoké
školy politické v Praze.

Marian Vlasák je novým ve-
doucím redaktorem Další, stu-
dentského časopisu, který po
roční přestávce začíná opět vy-
cházet na Vysoké škole zemědělské.

Třicet výročí oslavil časopis

pis studentů pedagogické fakulty
v Českých Budějovicích vydáním
zvláštního literárního „exmagazínu“.
O tom, že jde o oblíbený
časopis, svědčí mimo jiné i zá-
jem dalších institucí: zvláštní
relaci mu věnoval ve vysílání
českobudějovický rozhlas, článek
o něm přinesla i Jihočeská prav-
da.

LIBEREC

Hokejové utkání studenti
versus profesori skončilo remí-
zou 3:3 (po pečlivém uvážení
rozhodčího pana Miloše Bílka,
člena Divadla F. X. Šaldy v Li-
berci). Hrál se za hustého sně-
žení při mrazu asi minus 15 stup-
ňů Celsia, dramatickému boji při-
blížilo téměř 300 diváků.

Ve studentském klubu — S
se staly již tradiční tzv. Večery
jazzu. V příjemném prostředí
klubu se alespoň jednou týdně
shromažďují příznivci jazzu, aby
si poslechli různé skupiny i só-
listy.

OLOMOUČ

Na pedagogické fakultě UP
v Olomouci proběhla 12. 1. 1968
studentská vědecká konference.
Bylo předneseno 11 prací, z toho
3 společenskovední a 8 přírodo-
vědních. Nejlepší práce postupu-
jí do celostátní vědecké konfe-
rence. Tři nejlepší práce z ka-
ždého oboru byly odměněny FV
ČSM peněžitými cenami, některé
budou publikovány ve Sborníku
studentských vědeckých prací PF
v Olomouci.

PRAHA

12. 1. 1968 zemřel ve věku
61 let doc. RNDr. Miroslav Men-
šík, nositel vyznamenání Za vy-
nikající práci, člen katedry ma-
tematiky a deskriptivní geometrie
na ČVUT fakulta stavební, zaslou-
žilý člen jednoty Českosloven-
ských matematiků a fyziků, ve-
doucí redaktor Rozhledů mate-
maticko-fyzikálních. Uprfmnou sou-
strast nad jeho úmrtím vyslovil
prof. ing. arch. dr. Jiří Stašek,
DrSc., děkan fakulty stavební.

Výmněný zájezd do holand-
ského Utrechtu od 22. 4. do 2. 5.
pořádá právnická fakulta UK pro
své studenty. Podmínkou jsou ja-
zykové zkoušky z anglického, ně-
meckého nebo francouzského ja-
zyka a přibližně 1100 Kčs.

Do zahraničí za studiem od-
jíždí také 13 posluchačů MFF. De-
vět studentů I. ročníku dokončí
studia v SSSR, jeden student II.
ročníku v Polsku, dva v Maďar-
sku a jedna studentka V. ročníku
bude studovat osm měsíců ve
Francii.

Soubor pantomimy Ladislava
Flailky uvádí pro studenty a
žáky ZŠ od 16. do 31. ledna mi-
mořádně zlevněná představení v
divadle Na zábradlí. Na programu
jsou tři z posledních představe-
ní: Etudy, Cesta a Blázní.

17. 1. 1968 se konala na VSE
konference ČSM. Byla schválena
reorganizace školské pobočky
ČSM. Proti původním třem fakult-
ním výborům je teď zvoleno ce-
loškolské plénum v počtu 49 čle-
nů. Z nich 9 je v hlavním výboru
ČSM, to znamená tři představi-
tele jednotlivých fakult, tajemník,
zástupce DEFIC (pro mezinárodní
styky), šéfredaktor Ekonomu a
tři členové.

PŘEŠOV

Divadelko poezie při FF
UPJS v Prešove malo premiéru
na prvej prešovskej stálej vysoko-
školskej scéne. Vystúpilo s pás-
mom poézie E. L. Mas'ersa —
Pahorok.

V sobotu 13. januára patrila
celá Hviezda v Prešove študentom.
OV ČSM za spolupráce fakult-
ných výborov PF a FF uspořádal
I. maskárny karneval vysokoš-
kolákov.

Na zpravodajství spolupracovali:
L. Cabelková, P. Jelínek, P. Jeník,
L. Kalnický, Z. Karl, M. Lívora,
V. Pich, A. Sedláček, J. Schulz,
E. Stutzigová, R. Trčala.

VADÍ-NEVADÍ

K článku Morálka? Čest? Doping! (Student 41/67)

Stále častěji se nyní na stránkách denního tisku obje-
vují zprávy o takzvaných dopingových aférách.
Provinění je zjištěno, závodník většinou potrestán, mra-
votná politika napsána a vše může začít znovu. Pokusme
se však podívat na problém ze stanoviska dopovaného zá-
vodníka.

Mladý člověk se rozhodne soutěžit. Trénuje, závodí, zá-
vodí a zase trénuje. Hromadí se zážitky, vítězství i prohry,
a zároveň s tím také různé tipy pohmožděnin, výrony, na-
tržené svaly, vyražené zuby a řada jiných obtíží. A tak
jednou přijde den, kdy musí padnout zásadní rozhodnutí.
Buď všeho nechat, pokorně se vrátit do řady, nebo závědit
dál a čekat, až se k pili, vytrvalosti a rutině připojí i ona
nezbytná dávka štěstí, pomoci které se pak ze závodníka
stává mistr s velkým M.

Ve chvíli tohoto rozhodnutí se stává z amatéra profesio-
nāl. Nic na tom nemění ani fakt, že žádná smlouva nebyla
podepsána. Člověk může být profesionálem sám sobě. Ži-
je, aby závodil, a závodí, aby žil. Má svůj soukromý Mount
Everest nebo Grand Prix, a ty jak známo se slézají a jez-
dí, protože jsou. Boj je mu tím, čím umělci umění a vědci
věda.

Když potom přijde zlá chvíle, třeba právě v den boje
o titul mistra světa, je jasné, že všech dostupných pro-
středků bude použito.

Pokud by se snad někomu zdálo, že věc dramatizují,
posloužím příkladem. Při loňském vodáckém mistrovství
světa na Lipně měla jedna z našich předních závodnic
v tréninku kolizi, při které si ošklivě pohmoždila rameno.
Nevím, nebyl jsem u toho, ale pravděpodobně vše na-
pravil v den závodu „obstik“ a případně nějaký ten
utišující prášek navíc. Odstoupení ze závodu v takovém
případě může od sportovce očekávat pouze člověk, který
nikdy sám nezavodil. Ta závodnice se potom stala mistry-
ní světa.

Málo přesvědčivá jsou i slova odsouzení z úst sportovců
předcházejících generací. Většinou totiž zapominají, že
poměry se neustále mění, že špičkový sport se stává den
ze dne tvrdším a náročnějším.

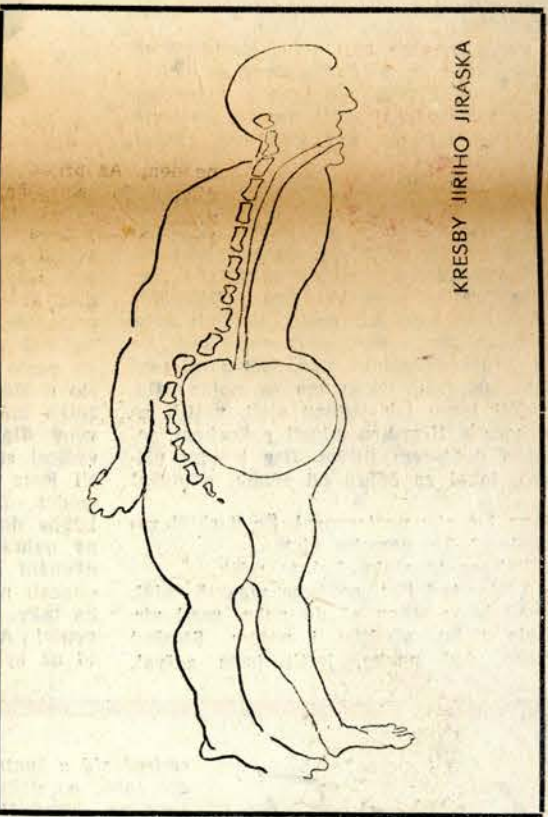
Smířme-li se s faktem, že vrcholový sport je jednou
z lidských profesí, potom budeme nuceni poopravit i svůj
názor na doping. Nejsou snad dopingem všechny ty kávy
vypité při nejrůznějších nočních službách, ty tisíce spoly-
kaných prášků pro spaní nebo zahnání únavy po rušném
pracovním dni? Věda tyto prostředky objevila. Jsou zde
a my je konzumujeme. Pomáhají nám využívat rezerv, kte-
ré každý organismus má. Jestli účelné či nikoliv, to otáz-
ka jiná. Jak známo, člověk využívá k myšlení jen ne-
patrnou část svého mozku a zbytek leží, tak říkajíc, la-
dem. Je tak absurdní předpokládat totéž o fyzických sí-
lách? Odpověď dá budoucnost.

Jsem přesvědčen, že není daleko doba, kdy diskuse na
téma „doping ano či ne“ skončí a bude se řešit problém
dopingu zdravotně nezávadného.

JINDŘICH PLZAK

P. S. Autor tohoto příspěvku je znám coby bývalý čes-
koslovenský rekordman a reprezentant v plavání.

Redakce

KRESBY JIRIHO JIRASKA

vzpomínka na poslední den

Vlastně mě přivedl ke všemu Šofér Va-
šek. Už čtrnáct dní s ním nemluví žena.
A odhazuje to ještě tak na další dva
týdny. S jiným neprohodí zase slovo
matka, nebo otec, nebo sestra, nebo syn,
nebo tchýně. Ta nejčastěji. Pokud je ži-
va. Tehdáž všechno bývá jedno. Pokud
jsou živi.

Kdyby ony neuraživé pohledy způso-
bil jediný den, ani by to nepřekvapilo.
Ale většinou je vyvolal několikadenní
cyklus.

U nás, celkem vzato, pije se stále.
Pije se dobře a pije se jinak. Lidé mají
hodně peněz, ukládají si je do spořite-
len nebo do bytů a zbytek po odečtení
chutné stravy věnují na tekutiny. O hmot-
ném zabezpečení svědčí neustále nabité
hospody, jejich počítujeme nedostatek.

Ale posledního dne, to se pije ještě
lépe, daleko promyšleněji a daleko více.
S hlavou čistou nakoupí se do zásob
hnedle po vánočních bednách lahvi domů,
i na pracoviště. A pak — jako v konzum-
ní společnosti — se konzumuje.

Začne se obvykle dvacátého devátého,
ale lepší je začít už dvacátého osmého.
Končí se prvního následujícího, ale lepší
je druhého. Máme už prostě u nás takový
zaběhnutý zvyk, že co se nestihne během
tří kvartálů a za dva měsíce posledního
kvartálu, dohání se na poslední chvíli,
aby se, jak se říká, splnil plán. Zde
ovšem neřídí se nikdo grafikem cyklič-
nosti, nýbrž grafikem skličnosti. A ta
většina, která plán splnila, ta prostě plán
po našem překročí.

V těch posledních dnech minulého
roku, a hlavně v poslední den, na nějž
vzpomínám, pilo se na nejrůznější věci.
Někde pilo se

na zdraví
na krásu
na mládu
na lásku
na štěstí
na pracovní úspěchy
na celkový rozvoj
na harmonii

na budoucnost
na vystřízlivění
jinde pilo se na totéž.
Někde se provolávalo

at se zelenají háje
at jdeme do háje
at nám přezimuje jikis
at si myslíme, co si myslíme
at nemyslíme
at jíme, co sníme
at dáme, co máme
at jsme blbí, jen když jsme zdraví
at štrikujem punčochy
at vystřízlivíme!

jinde provolávalo se totéž.

Na všem nejvíce mne zaujaly připitky
na vystřízlivění. Shledal jsem v nich co-
si nového a moderního, cosi půvabného
a střízlivého. Proto mi připadaly láhve
a lahvičky, sudy a sudičky daleko mí-
lejší než jindy. Snad právě tohoto mo-
mentu si nevědomě zaměřila žena, ma-
tky, otcové, sestry, synové a tchyně. A po-
kud si všimli, neuvědomili si velkolepou
racionálnost tohoto přpitku. Nuže, při-
pomínám ji.

Pokud jste si tedy milé ženy, matky,
otcové, sestry, synové a tchyně, na vy-
střízlivění nepřipili, učíte to rychle!

Karel Šmíd

Zahraniční student v naší zemi není opravdu žádným novum. Nemusíme snad sáhat ani po zakládaci bule Karla IV., ani po seznamu prvních inženýrů české techniky v XVIII. století, abychom si připomněli, kolik zahraničních studentů vyšlo od roku 1348 z našich vysokých škol. Samozřejmě, že s příchodem prvních zahraničních studentů začala vznikat i první přátelství v mezinárodním měřítku, stejně jako začalo docházet k prvním ostrějším výměnám názorů. Všichni panovníci i hlavy států však vždy usilovali o to, aby české vysoké školy byly otevřeny i pro cizince. Všichni si totiž uvědomovali, že nestačí, aby domácí studenti šířili věhlas naší vědy a kultury po světě.

Před druhou světovou válkou studovalo na třinácti československých vysokých školách 27 000 studentů. Z toho asi 1500 studentů zahraničních. Byli to převážně studenti ze slovanských států, také však z Německa, Francie i USA. Na začátku letošního školního roku studuje na našich vysokých školách asi 100 000 studentů, z toho 3890 studentů zahraničních, mezi nimi 460 z Afriky, 1027 z Asie a arabské oblasti a 227

z Latinské Ameriky. Poněvadž přicházejí velmi často ze zemí téměř exotických a ocitají se najednou v zemi se staletou univerzitní tradicí, není nouze o problémy při vzájemném soužití. Problémy narůstají, zamotávají se a zřídka se řeší. Chodí se kolem nich často po spíčkách. Redakce Studenta se proto rozhodla spolu s redakcí právě založeného časopisu zahraničních studentů v ČSSR Forum, místo dosavadního šepotu, říci veřejně a nahlas několik slov. Ve Studentovi ústy studentů zahraničních, v časopise Forum ústy studentů našich.

M. BENEŠ

Jak se tedy zahraniční studenti dívají na nás? Pro odpověď jsme si zašli do několika pražských kolejí, kde jsme všem dotazovaným položili stejnou otázku: Jak se díváš na své československé kolegy, co se ti na nich líbí, co se ti na nich nelíbí?

H. SIMANGO

z Mozambiku, přijel v roce 1964 na stipendium OSN.

„Jsou to dobří kamarádi, rozumíme si, i když někdy mají na některé problémy rozdílné názory. Jsou ke mně hodní, protože žijí jako já se snažím s nimi vycházet v dobrém.“

Někdy jsem byl v nově otevřeném vysokoškolském klubu. Postrádal jsem tam však dobrý program. Nemohu zatím říci, či to je chyba, čekám na příležitost promluvit si s vedoucími. V Praze je hodně fakult, hodně studentů, mezi nimi hodně studentů zahraničních. Bylo by zajímavé, kdyby třeba každá fakulta dostala úkol připravit program na jeden večer. Nemluví o tanci nebo o herně, ale chybí mi možnost diskusních večerů a kulturní pořady. Jistě by se všichni zapojili — i když musím říci, dojde-li např. u nás na fakultě ke sporné diskusi, mluví hlavně zahraniční studenti.

FEYI AKINWUMI

je z Nigérie. O naši zemi ji vyprávěl strýček, který jezdil do ČSSR. Začala o stipendium a za pomoci Peace Council Organisation přijela v září 1963 do Prahy. Dnes je ve 4. ročníku lékařské fakulty a chce se specializovat na gynekologii. Nigérijských studentů je v ČSSR asi čtyřicet, mezi nimi jsou však jen dvě dívky. Feyi je jednou z nich.

Mám-li odpovědět na vaši otázku, řeknu vám zvlášť o děvčatech a zvlášť o chlapcích. Myslím si, že chlapci jsou lepší než dívky, nejen ve vztahu k nim, ale i sami mezi sebou. Když se ve škole zeptám na něco spolužačky, řekne: nevím, neznám. Když se zeptám chlapce, ochotně hned pomůže, ne proto, že jsem cizinka, prostě pomůže. Děvčata jsou v tomto směru sobečtější.

Mám však výbornou přítelkyni, jež mě zve k nim domů, třeba i na vánoce. Jenže takových je málo (a to není jen moje zkušenost). Na druhé straně děvčata v koleji mají dobré srdce, bez řečí se rozdělí o lístky do menzy i o balík z domova.

Nelíbí se mi, že českoslovenští studenti se nezajímají o politiku, o všeobecné dění. Až přijedu domů, budou se mě všichni do nekonečna vyptávat a budou zvědaví. Tady ne. Nelíbí se mi, že někteří chlapci — teď nemluví o studentech — bijí zahraniční posluchače. A musím taky říci, že nejsem zrovna nadšená projevy zvědavosti. Někdy se na mne na ulici zadívají tak, že div nezkopnou. Říkají mi černoško — vždycky

se jen usměji, vždyť já to sama dobře vím, a vím, že u nich je to jen zvědavost. Když jsem byla malá, taky jsem se ptala maminky, proč je ten pán bílý.

Chtěla bych požádat všechny studenty, aby nám pomohli. Nezapomenu na první rok studia, nevěděla jsem si rady s češtinou, nerozuměla jsem ničemu. Teď jsem ve 4. ročníku, v kroužku jsme sami cizinci a vzájemně si pomáháme. Ale ti, co studují v prvním, druhém, třetím ročníku, jsou pohromadě s československými posluchači. Moc vás prosím, snažte se jim vyjit vstříc.

SHIRLEY SUKDEO

se narodila v Guyaně. Přijela v srpnu 1962 na stipendium MSS, s doporučením organizace mládeže. Studuje v 5. ročníku fakulty všeobecného lékařství, hovoří výborně česky. Z jedenáctičlenné skupiny guyanských studentů je stejně jako Feyi jednou z dvou dívek.

Nemohu si stěžovat. Mám tady hodně přátel, ke kterým mám dobrý vztah, snad až moc dobrý. Sem tam se člověk rozčílí, ale pak si řekne errare humanum est, a tím to skončí. Ve škole stejně jako v koleji. Také se najde někdo neochotný či zaujatý, ale to se přece vyskytuje všude, nejen mezi studenty a profesory. Na vlastní kůži jsem pocítila, když profesor neměl rád zahraniční studenty. Byla to však výjimka. Neúspěchy některých našich kolegů padají často na hlavu všech. Bylo by třeba najít prostředek, jak neúspěšného přinutit, aby se učil nebo ho bez milosti poslat domů.

Rozpory? — Samozřejmě, že mám. Třeba u nás v koleji radě jsme samá děvčata a nejsme vůbec tolerantní. Například v otázce rozdělení pokojů — proč mají bydlet tři cizinky s jednou Češkou, ta je potom chudák. Pokuje by měly být maximálně dvoučlenné (Shirley bydlí v koleji Budeč). Zahraniční studentky by však měly bydlet s Čechkami.

Nejsem také spokojená s novým opatřením na fakultě. Dali všechny cizince do jednoho kroužku, při čemž se předpokládalo, že se budeme společně doma učit. To se ovšem nestalo. Je nás pohromadě moc národností a nejsme sehraní. Výhod je méně než dřív, představte si pohromadě 23 zahraničních studentů — raději bychom byli mezi Čechy jako dřív.

PIN THON

je z Kambodže. Přijel v roce 1961 na státní stipendium, studoval v Praze na Vysoké škole chemicko-technologické. V těchto dnech už balí kufry na zpáteční cestu. K svému jménu připojil titul inženýra.

Jednoznačná odpověď je těžká, lidé jsou různí, dobří i nedobří. Za šest a půl roku strávených v Československu jsem poznal dobře vlastně jen spolužáky a spolubydlící. Mám tu však přátele, chodím do rodin. Za celou dobu pobytu jsem neměl žádnou nepříjemnost a pokud se týče otázek denního života, musím mluvit vždy o vzájemném pochopení. Ani ve škole jsem neměl potíže, profesoři mi chtěli pomoci, chtěli, abych se hodně naučil pro svou vlast. Skutečností ovšem je, že někteří asistenti mají zkreslený názor, neboť si myslí, že zahraniční studenti se neučí nebo že nemají vůbec schopnost studovat na vysoké škole. Neuvědomují si, že po setkání s takovým pedagogem začne student hned po vstupu na školu trpět komplem. Na začátku má každý zahraniční student problémy, hlavně s češtinou. Nedokonalá znalost jazyka mu nedovolí plně využít svých schopností a tento problém se táhne často až do konce studií. Také pro mne nebyl první rok hračkou, u nás doma pomaleji přemýšlím, ve škole si všechno zapisujeme. Tady byl ještě problém s češtinou — což znamenalo přeložit, porozumět a pak teprve zpracovat.

Nelíbí se mi nepolitická československých studentů, jejich pohled na světové problémy, na Vietnam nebo vlastní existenci socialismu. Chápu to, vyrůstali jinak, já jsem z jiného světa. Mnozí z nich však při posuzování neberou v úvahu celek, uvažují úzce zaměřeně, jen kritizují a nemají jasný cíl. Nejsem členem strany, ale být studentem nové generace, uvědomil bych si, co mi současné zřízení přináší.

Přibližuje se den mého odjezdu a je mi moc smutno. Když jsem před lety odjížděl z Kambodže, věděl jsem, že se zase vrátím. Teď jedu z Československa a dobře vím, že se sem třeba už nevrátím. Rád bych touto cestou ještě jednou poděkoval všem profesorům z VŠCHT,

jejich jmen by byla dlouhá řada. Budu na ně i na celé Československo rád vzpomínat.

ADELA LA PLAZA

se narodila v Bolívii. Přijela k nám v roce 1961 na stipendium MSS. Je klavíristka, absolventka pražské konzervatoře, nyní na dvouletém mimořádném studiu u profesora Maximána. Její čeština má jen nepatrný cizí přízvuk.

Jsem v Československu moc spokojená, celý život budu vzpomínat jen na samé hezké věci. Uvědomuji si, že co mi

ADELA LA PLAZA

nemohla poskytnout má vlastní země, dalo mi Československo. Přijela jsem hodně mladá, moji nejlepší přátelé jsou tedy Češi. Vážím si mládeže, mám ráda český národ, chci, aby byl co nejdokonalější, a proto říkám kritická slova.

U nás v Bolívii má Československo pověst ideální země. Lidé tam prý pracují 10 hodin navíc, aby pomohli Vietnamu. Uděláme si fantastickou představu, přijedeme a skutečnost je jiná.

Studenti z Latinské Ameriky jsou víc političtí, pro nás je vývoj ve světě něco tak podstatného, že opravdu znamená součást našeho života. Sledujeme světové dění a diskutujeme o něm. Každý latinskoamerický student má samozřejmě své osobní problémy, ale ty nemají takovou důležitost jako otázky rázu politického. Proto se naši lidé vracejí domů trochu zklamání. Budou sice povídat, jakou našli českou maminku, jaká jsou tu hecká města, ale těžko řeknou, jaký je československý národ. Všichni zahraniční studenti si stěžují na malý zájem o politické problémy, na špatnou práci ČSM.

Škoda, že naši kolegové — studenti mají malý svět, když je vlastně tak veliký. Mládež je jen tehdy mládeží, když se o něco zajímá. A českoslovenští studenti nemají pevnou půdu pod nohama. Přála bych všem, aby mohli jet do zahraničí, třeba do Velké Británie, Francie nebo Španělska, tak na půl roku, a žili tam životem obyčejného studenta z nepřilíhly vysoce postavené rodiny. Potíže, s jakými by se setkali, by jim jistě trochu opravily názor.

Svoláme například manifestaci, na kterou z české strany nikdo nepřijde. Ptáme se: Proč nikdo nepřišel? Odpověď: Myslíme, že je lepší poslat 500 pušek do Vietnamu než 500 studentů na manifestaci. Přála bych si uspořádat koncert a výnos věnovat na pomoc bojujícím Vietnamcům (moc velký by výnos nebyl, ale o to nejde). Jenže u nás na fakultě podobná akce není možná. Každý má nějaký „kšeft“ a nemá čas.

V naší koleji je to velká výjimka, začíná-li se někdo o politické problémy. Trochu mi to vadí. Když přijdete třeba mezi mladé dělníky, cítíte rozdíl.

Pokud se týče vztahu k zahraničním studentům, máme na současném stavu jistě vinu i my. Asi jsme zneužili ty podmínky, kterých se nám dostalo ve škole, v koleji, v kavárně, na ulici. Bylo dost takových, kteří si mysleli, že být zahraniční student znamená ignorovat kolejni řád, mít všude přednost a podobně. Nedomnívám se proto, že se českoslovenští studenti dívají na některé z nás špatně a říkájí si: Studuje na úkor národa a ještě dělá takové lumpárny.

Mám-li mluvit sama za sebe, mohu nazvat vztahy jediným slovem: fantastické. Když se mi narodil syn, spolužačky ho hlídaly, abych mohla do školy, navštěvují jejich rodiny, maminky mi posílají balíky, vzkazují, ať pošlu špinavé prádlo. V téhle otázce hraje svou roli i kontinent — nejvíce problémů mají bezesporu Afričané, dělají jim těžkosti

věci, nad které jsou třeba arabští studenti povzneseni.

A ještě něco: vážím si u československé mládeže snahy po dalším vzdělávání; nespokojit se jen s diplomem v kapse, být úspěšným v povolání (v případě mých kolegů být dobrým umělcem), učit se řeči. To je veliké plus.

KASSIM FAHAD

pochází ze Sierry Leone. Přijel jako stipendista University 17. listopadu roku 1963, je posluchačem stavební fakulty ČVUT.

Pro nás je studium dvojnásob obtížné. Někteří studenti jsou opravdu dobří, pomáhají mi při učení, moc si toho cením. Zvou nás i k sobě domů. Víte, bydlet po řád v koleji, den za dnem, rok za rokem, žádná změna, to je strašně jednotvárné, proto takové pozvání potěší, pomůže proti stesku, opuštěnosti, vytvoří pocit domova.

Jinak je bydlení v koleji příjemné už z toho důvodu, že mohu zajít k sousedovi, rozebrat s ním všechny problémy ze školy i ze světa. V takových chvílích jsou lidé upřímnější.

Mám v Československu hodně přátel, mezi studenty i mezi ostatními, rád na ně budu vzpomínat. Když jsem před lety

přijel do Prahy, nevěděl jsem, kam se v jednu hodinu v noci vrátím. Ujal se mne student, který šel náhodou okolo. Hovořil anglicky, vzal mě k sobě domů a ráno mě doprovodil až do koleje. To bylo hezké setkání hned na samém začátku.

Co se mi nelíbí?

Když posuzuji československé studenty všeobecně, nemohu se zbavit dojmu, že jsou chladní a nepřístupní. Samozřejmě je mnoho výjimek, ale většinou čekají, až k nim najdu cestu já sám. Často je jejich přátelství jen povrchní. V koleji jsme ti nejlepší přátelé, když se potkáme venku, kde je váš student se svými přáteli, vypadá to, jako by se styděl, že se známe, je mu to nepříjemné. Snad je možné mluvit o národním sebevědomí, o soudržnosti, snad je to tak v pořádku. Ale my se pak cítíme trochu vyhoštění, na druhém břehu.

Chybí mi u vašich studentů bližší vztah. Často je ve škole zapotřebí utvořit tříčlennou skupinku a sednout si nad problem. Jenže vaši studenti si těžko mezi sebe pustí cizince, zvlášť když je v předmětu slabší, o nějakém zapojení nemůže být vůbec řeč.

Je mezi námi dost posluchačů fakulty společenských věd, kteří studují anglicky nebo francouzsky, česky řeknou jen že nerozumí. Dojde k malému konfliktu, třeba v tramvaji (každý neví, že je právem i povinností průvodčího chtít vidět tramvajenku). Student se brání, někdy se rozčíluje, samozřejmě v cizím jazyce, a už je tady poznámka: Jen nedělejte, vždyť ty stejně rozumíš! V každé tramvaji se najde student nebo mladší člověk, který rozumí anglicky či francouzsky, stačila by dvě tři slova a bylo by po debatě.

To, co jsem řekl, nejsou výčitky, nepochci se dotknout svých přátel. Je to jen připomínka, čím víc budeme o podobných otázkách psát a mluvit, tím snazší bude jejich řešení.

NANDANI WICKRAMASEKARA

Přijela v roce 1965 z Cejlonu na vládní stipendium. Studuje na fakultě všeobecného lékařství. Z pětadvacetičlenné skupiny Cejlonců u nás je jediná dívka.

Já jsem spokojená, nemohu si stěžovat, vycházím se všemi dobře, ve škole i v koleji. Zvlášť tento rok mám výbornou spolubydlící, cítím, že je to dívka, s kterou si rozumím a její povaha mi úplně vyhovuje. Už jsem překonala začátky a přizpůsobila se jiným zvykům.

Naši profesoři počítají s tím, že máme jazykové potíže, dávají konzultace, dodatečně vysvětlují, vyjdou vstříc. A kolegové studenti? Pomohou, poradí, ale samozřejmě jako všude najdou se i nepříteli ochotní.

Moje čeština je ještě moc slabá, abych mohla hlouběji diskutovat, natož pak pronášet soudy. Českoslovenští lidé i studenti se mi líbí a jsem mezi nimi spokojená, to je můj závěr.

Zpracovala J. POLÁČKOVÁ

SNIMKY PETRA HODANA

PIN THON

TŘINÁCT NÁHODNÝCH

VÁCLAV BARTA, JOSEF RAKUŠAN

Z PROCHÁZEK PO BANSKEJ BYSTRICI, NAJMĚ VŠAK PO JEJÍ PEDAGOGICKÉ FAKULTĚ, USKUTEČNĚNÝCH ZA VYDATNÉ POMOCI PUBLIKACE „10. ROKOV VYSOKOŠKOLSKÉHO UČITELSKÉHO ŠTÚDIA V BANSKEJ BYSTRICI 1954-1964“, VYDANÉ STŘEDOSLOVENSKÝM NAKLADATELSTVÍM V ÚNORU ROKU 1966 TAMTĚŽ.

POHLED ZE DVORKA U ŠKOLY

Zastávka první padesát let v kostce

O Banské Bystrici se v historii hovoří jako o měděné. Koncem 19. století začala těžba měděné rudy upadat. Začíná těžba rudy železné. Vznikají hamry na její zpracování. Přesto se dá o Banské Bystrici dvacátých let našeho století stěží hovořit jako o městě průmyslovém. Ostruhy průmyslového centra středního Slovenska si Bystrica vysloužila až mnohem později.

28. října 1918 — po rozpadu uherské monarchie — stává se Slovensko součástí ČSR.

V červnu 1920 se ve všech sociálně demokratických organizacích rozpoutala diskuse o otázce vstupu do komunistické internacionály. Župní konference v Banské Bystrici se rozhodně vyslovila pro.

V září 1921 přichází do Bystrice Klement Gottwald, působí tu až do podzimu 1922. V okrese bylo v té době osm komunistických starostů a sedm jejich zástupců.

V květnu 1937 se poprvé dostává na světlo boží a na pořad jednání celoslovenské konference KS myšlenka o industrializaci Slovenska.

V létě roku 1944 se stává Banská Bystrica centrem Slovenského národního povstání.

Po roce 1948 se myšlenka o industrializaci Slovenska začíná naplňovat. V Banské Bystrici se staví např. závody Smrečina (zpracování dřeva), Tesla, Fatra (potravinářský závod), v blízkém okolí závody Biotika, Stredoslovenské cementárny aj. Banská Bystrica je průmyslovým centrem středního Slovenska.

Zastávka druhá — pozor, začínáme!

Na začátku bolo slovo, bol výnos Ministerstva školstva a kultúry v zriaďovaní vyšších pedagogických škôl, teda i Vyššej pedagogickej školy v Banskej Bystrici. Ale slovo bolo treba premeniť v čin. Preto dňa 1. septembra zišli sa štyri učiteľia, tajomník, plánovač a účtovníčka v secesnej budove bývalého Gymnázia A. Sládkoviča, v budove, ktorá pamätá ešte prvú svetovú vojnu a ktorá svojimi prednými oknami hľadí do Leninovho parku a zadnými na Slovenku a Panský diel. A začali budovať prvú vysokú školu v Banskej Bystrici. Takmer z ničoho. Bez tradícií a vychodených cestičiek, ale s optimizmom.

(Publikáciu 10 rokov, str. 3.)

Zastávka tretí — Píše se rok 1968 — anketa č. 1

U stolu odprava doleva: Zdenko Kasáč, CSc., děkan pre pedagogický a pedagogický prácu PF.

Josef Cyprieh, posluchač 3. ročníka, člen fakultního výboru.

1968
1918

ZASTÁVEK

Mária Miháliková, posluchačka II. ročníku, tiež členka FV. Peter, posluchač IV. ročníka.

Jak jste spokojený(ná) s nynější úrovni školy a jaké vidíte největší nedostatky?

Doc. Kasáč: Aj za pomerne krátky čas svojho trvania prešla naša fakulta zložitým vývojom, ktorý nebol vždy iba pohybom po vzostupnej priamke. Myslím, že sme vo vysokoškolskej príprave učiteľov škôl I. cyklu dnes vôbec mohli byť ďalej, keby v priemere každý druhý rok nebolo dochádzalo k základnej reorganizácii štúdia. Pokiaľ ide o súčasný stav PF v Banskej Bystrici, viaceré objektívne ukazovatele (ako napr. rast kvalifikovanosti pedagogického sboru, uplatňovanie sa absolventov v učiteľskej praxi, podstatne lepší výber posluchačov do I. ročníka a pod.) nasvedčujú, že fakulta dosiahla v posledných rokoch niektoré pozitívne výsledky a že sa vytvárajú podmienky pre jej ďalší rozvoj. Pri hodnotení takého vnútorného diferencovaného komplexu, aký je PF (dva študijné smery, vyše 30 študijných odborov), si netrúfam zodpovedať „telegraficky“, aké vidím nedostatky a ich príčiny. Alebo predsa niečo: napr. neviem, aký zmysel má v príjmacom pokračovaní administratívne obmedzovanie počtu posluchačov pri predmetoch, ktoré sú v kraji už tradične tzv. úzkym profilom. Mám na mysli najmä predmet základy poľnohospodárskej výroby, ktorý sa na ZDŠ v Stredoslovenskom kraji vyučuje na 86,1% nekvalifikovane a pritom dekanstvo PF v Banskej Bystrici muselo aj v tohoročnom prijímacom pokračovaní odmietnuť desiatkam schopných uchádzačov prijatie „pre naplnenie plánovaného počtu“.

J. Cyprieh: Toto je lokálna škola. To hovorí samo o sebe, dost ťažko hovorí o nejakých veľkých prednostiach. Máme

nedostatok odbornej literatúry a Krajská knižnica nestačí kryť naše požiadavky. Hlavné dviť dáta sú málo angažované v práci ČSM — čo nie je iba náš problém. A myslím, že naše PF chýba tradícia.

M. Miháliková: Keď porovnáme vysoké školy celkovo s našou fakultou, myslím, že za stáva rovnocenné postavenie. Keď však porovnáme konkrétne napr. štúdium matematiky u nás a na prírod. fakulte, u nás je úroveň nižšia. Najväčšie nedostatky vidím vo veľmi zlých študijných podmienkach v ŠD (študijnom domove, pozn. aut.), čo zapríčiňuje nedostatok priestorov na vyučovanie.

Peter: Zatiaľ je malá možnosť vedeckej práce. Štúdium tu viacmenej stredoškolsky a hlavná príčina tkvie v tom, že tu študuje množstvo priemerných a podpriemerných, ktorí

rým chýba záujem a chuť niečím pokývať, niečo začať. Záujem a kvalita záujemcov o štúdium na PF bude potlačená nízkou budúcou učiteľskou plátou. Po štyroch rokoch štúdia som prišiel k názoru, že by sa tu dobre študovalo perzistentom a invalidom.

Zastávka čtvrtá — Hádanka pro bystré hlavy

Banskobystrická PF má čtyri ročníky. V každom študuje približne 250 ľudí. Vypočítajte, koľko má asi škola posluchačů? (Samá voda. Asi 200. Oslavni posluchačky.)

Zastávka pátá — trocha poezie

Vážené slávnostné zhromaždenie!

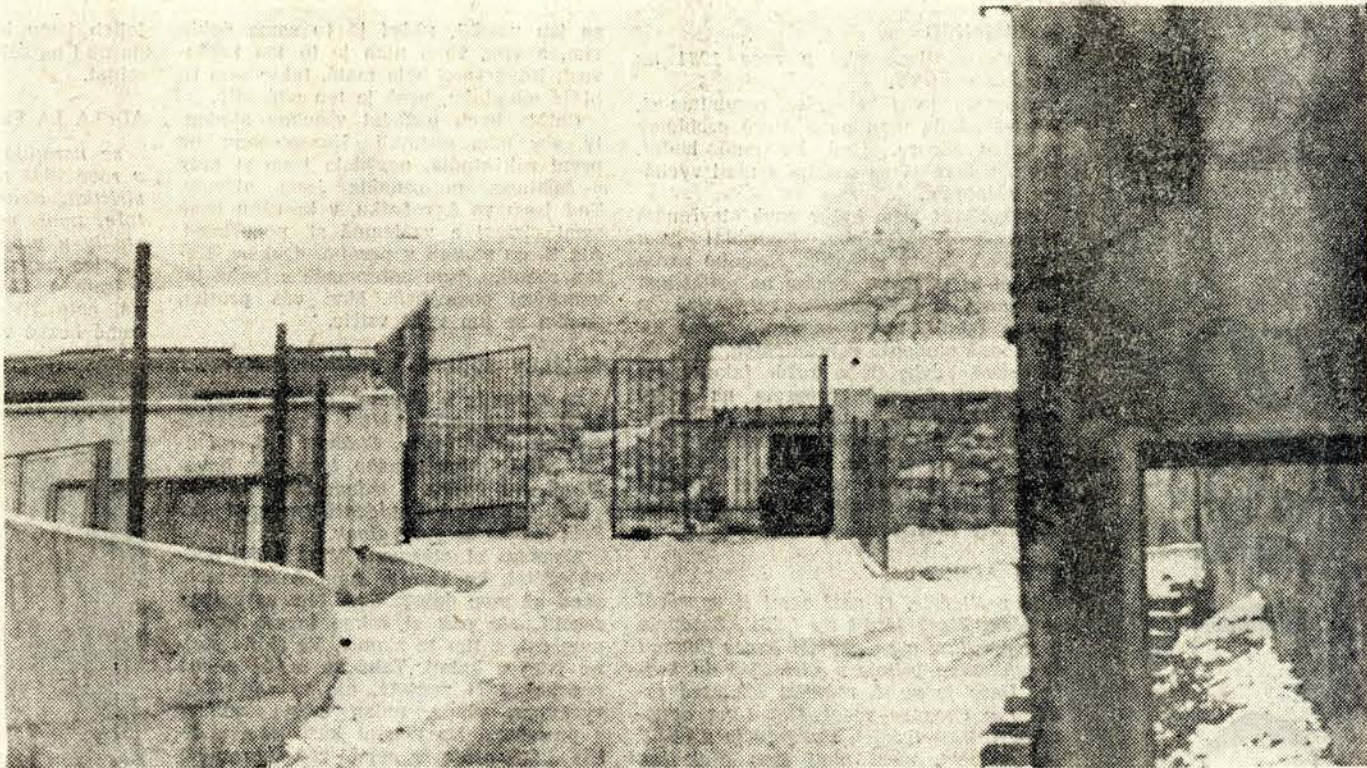
Pri pohľade na juh z teras našej budovy vidíme na kopci nad Radvaňou vrcholce lip, pod ktorými spí večný sen náš meľoušty spevec Andrej Sládkovič a tam ďalej nad juhovýchodným horizontom čírajú sa obrisy mohutnej Poľany. Tam kdesi pod ňou drieme tá romantická, Sládkovičom ospevaná dedina Detvou poľaná — naša bujná vysokých synov.

Neviem, ako by sa cítil dnes Sládkovič na svojej Poľane: nevoľut tam už clivé trilky fuja ry — z podpolianskych dolín ozýva sa škriepavý zvuk továrenských strén. A Detvianku nerodia už synov v poli na trávej plachte; dnes, keď prvý raz detviansky šuhaj očí otvorí — nevidí výsost Poľany hory a opachy jej nezvratných skál, ale vidí biele steny pôrodnice. Ani mať už kosákom nežne —

žne za ňu samoviazao alebo kumbajn a dieta nemusí žičkat šum listia staročných dubov, o jej diela sa postavia v jasliach. Nie sú nezvratné poľianske skaly zvracia ich čas. Nenávratne mizne stará romantika, pod ktorou sa často v skutočnosti skrývala strašná sociálna bieda, dusiacia zdravé ladro umelecky citiacej slovenskej duše. A ja vlastne nem, ako by sa cítil dnes Sládkovič na Poľane: dobre by sa cítil, lebo spľhajú sa jeho pro-rocké slová:

Nebudeš, druh mój,
ty biednym rabom
labyrinte tom prírody:
nebudeš, tebe s tejto pohrabom
ivot nový sa rodiť.

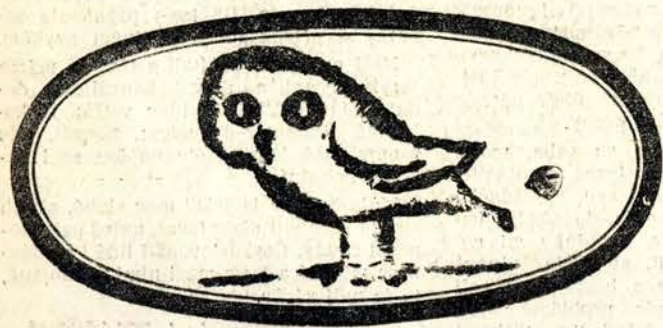
Ano, továrenskú strény spieľajú pohrebnú pieseň tej prírody, pohrebnú pieseň sentimentálnej romantiky — rodi sa nový život s novou romantikou: romantikou štíhlych fabrických komínov, romantikou hučiacich turbín hydrocentrál a rapkajúcich traktorov po slovenských poliach. Za touto novou romantikou srkva sa zdroj bohat-

MARIA MIHALIKOVA Z FV CSM

ČLENKA DIVADELKA POEZIE
LUDENKA HARIAROVA
ČLENOVÉ FV CSM

student 4

stva, sily a zdravia podpolian-
skeho ludu, zdruka jeho šťast-
nej budúcnosti.

Aj na našom školstve vidí-
me, ako sa úsilie o výstavbu so-
cialistickej spoločnosti úzko
spája so socialistickou výstav-
bou nášho školstva. Naše peda-
gogické školstvo všetkých stup-
ňov má pred sebou najdôležitejšiu
úlohu: vychovávať učiteľ-
ské kádre, plne a bezvýhradne
oddané robotníckej triede a za-
palené pre vec výstavby socia-
lizmu. Lebo o tom, aká je ško-
la, rozhoduje osobnosť učiteľ-
stva...

[Z uvítaceho prejavu dekana
VPS, zástupcu dekana Jozefa
Fraňa, pri slávnostnom otvorení
školy 4. decembra 1954 — 10
rokov..., str. 7—8.]

Zastávka šestá — telegraf zajímavostí I.

Banská Bystrica je mestom s
bohatou kultúrnou tradíciou. Pôso-
bilo tu mnoho významných bás-
níkov, spisovateľov, hudobníkov
skladateľov, vedcov, pedagógov a
výtvarníkov. Byli to napr.: Ma-
tej Bel, polyhistor a najvýznam-
nejší geograf 18. storočia, v 19.
storočí Samo Chalupka, Andrej
Sládkovič a Ján Boito, najvý-
znamnejší štúrovski básnici, so-
chár a rezbár Vavrinec Dunaj-
ský, Karel Kuzmány, pokroko-
vý kněz a miestopoveda Matie-
ce slovenskej. V našom storočí
Peter Karvaš, Alexander Matu-
ška, Ján Cikler, z mladších
napr. prozaik Ladislav Ballek.

A — koncom minulého roku
prebehlo na PF prvý kolo
„Univerziády“ (obdobu tele-
vizijného poradia). Soutěžilo se
v oborech historie, literatury,
archeologie, sport atd. Klání se
účastnili zástupci 1. a 3. roční-
ků. Ačkoli byl všem účastní-
kům soutěže umožněn zdarma
(!) zájezd do Jugoslávie,
dalo organizátorům soutěže
hodně práce, aby sehnali pro
každé družstvo 5, slovy pět,
zástupců ročníků, které mají na
250 studentů.

— ve výstavní síni na ban-
skobystrickém náměstí se ko-
nala jedna z každoročních vý-
stav posluchačů katedry vý-
tvárné výchovy. Nejvýrazněji
na sebe upozornil Dušan Krška.
— v prostorách protiatomo-
vého krytu v budově dívčí ko-
leje se zřizuje vysokoškolský
klub. Statut klubu byl schvá-
len, dekanát uvolnil první po-
třebnou částku. Kromě jiného
se má v klubu zařídit bar, dis-
kusní klubovna, místnost pro
divadelko poezie.

— na PF studuje dívka, jejíž
portrét je žádanější (a často
zvlášť pro studenty raritnější)
než portrét takové B. Bardot
nebo Sofie Loren. Dokonce
pouhé zneuzíť (jejího portré-
tu) nebo padělání se trestá.
Marně byste jí o zaslání portré-
tu žádali. Ji samotné se nedo-
stává. Ani autorce portrétu M.
Medvecké o něj nepíše. Tak
co? Dáte se podat? Ona dívka
je vyobrazena spolu se svou
kamarádkou z Oravy, odkud
obě pocházejí, na lici deseti-
koruny a jmenuje se OLGA
LUCKÁ.

— Ján Fekete studuje ve 2.
ročníku, píše mikropovídky, epi-
gramy, básně, reportáže, je ex-
terním spolupracovníkem kraj-
ského studia Čs. rozhlasu, žije
svými nápady recesní nástěn-
ku, je duší občasníku ADAB,
který vychází jako příloha pro
PF v krajských novinách Smer.
Za všechno aspoň jeho přeho-
vor v 1. čísle ADABU: ... aké to
noviny? Kúsok papiera, viac
slov, niekoľko myšlienok, pár
kresieb, niekoľko stupňov od-
vahy. Toto priznanie sa už tvá-
ri ako koncepcia. Našou kon-
cepciou však chcú byť myšlien-
ky. Znie to veľikášsky, pravda-
že. Ale zatiaľ budeme kričať
hop, kým latku nepreskočí-
me...

Zastávka sedmá — v zdravém těle zdravý duch

Na katedře oboru telesnej
výchovy možno študovať týmito
formami:

— Preukázať dostatočné ve-
domosti zo základnej proble-
matiky nášho telovýchovného
hnutia.

— Predložiť vyplnený dotaz-
ník o doterajšej činnosti v te-
lesnej výchove, ktorý KOTV za-
siela do školy.

— Zaplávať ľubovoľným spô-
sobom 100 m so štartovným
skokom.

— volejbal — prihrávka do
pohybu rôznym smerom, na-
hrávka, basketbal — prihrávky
(rôzne druhy), dribling ukon-
čený dvojtaktom a strelbou z
vysokosti z blízkej vzdialenosti.

— z akrobacie kotúľ vzad do
zásvihu, premet bokom na ob-
idve strany.

— hrazda po čelo — odra-
zom prekot vzad a odrazom
prekot vpred do zhybu stojmo.

— kôň na šírku bez madiel

— preskok skrížkou.

— šplh na lane bez prízazu

4 m — muž.

— šplh na tyči 3 m — ženy.

(10 rokov..., str. 128—129.)

Zastávka osmá — naše družba — anketa č. 2

S. prodekan Kasáč: ... preja-
vuje se záujem o spoluprácu
s inými vysokými školami pri-
bližne úmerne s ich vzdialenos-
ťou od sídla našej PF. Už tra-
dične dobré sú napr. styky
s pedagogickou fakultou v Hra-
dci Králové, s ktorou sa usku-
tečňuje nielen vzájomná vý-
mena prednášateľov a pomoc
pri exkurziách, ale aj spoluprá-
ca v podobe krátkodobých štú-
diálnych pobytov posluchačov.
Už viac rokov sa rozvíja tiež
spolupráca s podobnými typmi
škôl v Esztergome (MLR) a Er-
furte (NDR).

Maja — III. ročník, členka
FV — kultúra: Spolupráca je,
rozvíjala sa teraz hlavne v kul-
ture s Nitrou, Ostravou, Olo-
moucou.

M. Mihalíková, II. roč.: Spo-
lupráca s ostatnými VŠ je mi-
nimálna. Mala by sa nadviazať
spolupráca s inými PF.

J. Fekete: Pokiaľ viem, nija-
ká. Žiaľ bohu.

Peter, IV. roč.: Žiadna, aspoň
o žiadnej neviem. (Pfeškrtnu-
to.) Naša škola spolupracovala
a spolupracuje so všetkými ško-
lami na Slovensku. Prijíma to-
tíž vyhodnotených študentov s
týchto škôl.

Zastávka devátá — dvě věnování do památníku ministerstvu školství

(hesla z imatrikulačného prí-
vodu.)

— Ja som učiteľ. A kto je
menej?

— Nech žije hoci kto. —
(Z učiteľského platu.)

Zastávka desátá — banskobystrické hnutie za zvel'adenie horských lúk a pasienkov dnešnými očami

Keď sa to začalo, nik netu-
šil, že spázať i učiteľta Vyš-
šej pedagogickej školy v Ban-
skej Bystrici stanú sa spolu-
účastníkmi celoštátneho druž-
stevného hnutia za zvel'adenie
horských a poľných lúk a
pasienkov.

V poľavickom JRD už dva
roky snívajú o tom, že si po-
staví hnojnicové hospodár-
stvo, zrekultivujú lúky a pa-
sienky, ošetrí ovocné sady a
dosťavajú hospodársku budovu.
Stála pred nimi konkrétna úlo-
ha: vybudovať prvé družstevné

hnojnicové hospodárstvo pre
120 kusov mladého dobytky.

Samotnej výstavbe predchádzala
bohatá kultúrno-osvetová
práca študentov i pedagógov
v oblastiach Tajovskej doliny.
Študenti vystupovali so svojím
zábavným programom v kultúr-
nych strediskách jednotlivých
obcí, iní pomáhali budovať tu-
dové knižnice, skúsenejší spo-
lupracovali pri redigovaní čas-
opisu Osvetovej besedy v Pod-
laviciach Ozveny Tajovskej do-
liny. Tajovská dolina ožila mla-
dými ľuďmi i budovateľským
ruchom. Pracovalo sa na dve
sмены, pričom nechýbali mlá-
deži ani intenzívny kultúrny a
športový život.

Dnes — po šestoročnom časo-
vom odstúpe — možno konšta-
tovať, že v rokoch 1958—1960
došlo k spojeniu slávnych tra-
dičných mládežníckych stavieb z
rokov po oslobodení so súčasnými
požiadavkami výchovy
vsestranne vzdelaného učiteľa,
ktorý pozná význam fyzickej
práce, žije problémami prostre-
dia, v ktorom bude pôsobiť.

Dnes máme na Slovensku
373 hnojnicových závlah na
celkovej výmere 26 000 ha a v
hodnote 166 miliónov korún.
Študenti, ktorí sa zúčastnili na
výstavbe hnojnicového hospo-
dárstva v Tajovskej doline, mô-
žu teraz uplatniť — a iste aj
uplatňujú — poznatky a skúse-
nosti, získané pri zvel'adení
poľavických lúk a pasienkov,
a tak prispievať k ďalšiemu
rozvoju socialistických výro-
bných síl a vzťahov na dedine.

(10 rokov..., na str. 168 až
170.)

Zastávka jedenáctá — telegraf zajímavostí II.

— z absolventů a poslucha-
čů školy povstala výborná ka-
pela ve složení: Milan Talaj,
klarinet a saxofon, Ivan Nagy,
přední slovenský jazzový trum-

petista, Ján Gonda, trombon,
Viliam Stolar, piáno, Alexander
Ugler, contrabas, Rudolf Strieš,
bicí. Zpívá Marika Klesniaková,
patnáctiletý talent z 8. d. ZDS
v B. Bystrici. Je neuvěřitelné,
že krajské studio rozhlasu s ni-
mi dosud nenatočilo ani jedi-
nou skladbu. Inu, doma není
nikdo prorokem. Škoda!

— divadelko poezie za vede-
ní Jána Stančíka pripravuje ve-
čer amerických beatníků. První
pořad byl sestaven z poezie
ruských a sovětských básníků,
Jevtušenka, Ščipačeva, Achma-
duliny. Chystají se na čínskou
a japonskou lidovou poezii.

— aktivita diváků zdejší ško-
ly — podle hodnocení přísluš-
ných příslušníků druhého po-
hlaví — je mizivá, o čemž prý
svědčí i fakt, že z 23 členů fa-
kultního výboru je pouze šest
žen. Nevím. Seděli jsme při
mikulášském večírku v předná-
š. menzy a ač jsme se nesná-
žili o bližší prozkoumání pro-
blému, měli jsme dojem právě
opačný.

Zastávka dvanáctá — rozloučení s průvodcem

... už patří niekoľkoročnej
minulosti, keď sa publikačná a
umelecká činnosť obmedzovala
na našej škole len na pár je-
dinco. Čím ďalej, tým viac sa
rozširujú rady tých, čo seriózne
zasahujú do vedeckovyskumné-
ho a umeleckého života.

(Publikácia 10 rokov..., str.
140.)

Zastávka trináctá — konečná

Banskobystrické PF — trochu
opozdžené, ale prece —, novo-
roční PF

od Václava Bártý a Josefa
Rakušana.

1968
1918

VCHOD NA PEDAGOGICKOU FAKULTU V BANSKE BYSTRICI

„... ACH, TO JE PAN WILSON? POTRESU MU RUKOU, JISTE!“
KRESBA STERN

Klub bez peněz

Znám případy, kdy se úsilí stu-
dentů o to, aby měli vlastní klub,
projevilo „normálním“ způsobem.
Zástupci svazácké organizace při-
šli na určitou instanci s požadav-
kem: Potřebujeme, soudruzi, klub,
abychom se mohli kulturně vyží-
vat. Načej příslušní pracovníci se
zasmáli a sdělili studentům, že si
tento z palce vycucát nemohou,
ale ať to zkusí tam a tam. Při-
slušná varianta rozhovoru se opa-
kovala ještě několikrát, vždy se
stejným výsledkem. Pak příslušní
zástupci studentů usoudili, že po-
dnikl pro dobro věci vše, co se
podniknout dalo, takže jejich své-
domí zůstane čisté, když výsledek
svých jednání sdělí ostatním na
výroční či jiné členské schůzi
ČSM.

Dnes však znám ještě jiný pří-
pad. O získání klubu šlo také stu-
dentům pedagogické fakulty v Ústí
nad Labem. Nejdřív se zdálo, že
to bude naprosto marná snaha.
Jednání s pracovníky národních
výborů: městského, okresního a
krajského, dále s pracovníky ČSM
— výborů: okresního a krajského,
nevedlo k žádnému výsledku.
Zbývalo tedy jednání na vlastní
pěst. A tak chodili studenti tři
roky po prohlídkách nejrušnějších
sklepů, sklepů, sklepů, skladů
a dalších místností podobného
druhu. Bohužel i tato snaha vy-
zněla naprázdno. Jediným výsled-
kem bylo časté vypovězení z těch-
to „prohlídek“, které podle ná-
zoru obyvatele měly sloužit zlodě-
jům k obhlédnutí „pracoviště“.

Teprve začátkem října minulé-
ho roku dostala celá záležitost
trochu spád. Intervencí pomohl
dekan i tajemník fakulty, pak po-
mohl i předseda MěstNV. Studen-
ti pedagogické fakulty dostali do

Jak pomáhá ČSAV vysokým školám

Jedno z jednání předseda ČSAV
koncem minulého roku se zabý-
valo zprávou o spolupráci ČSAV
a vysokých škol v letech 1966 a
1967. Ve zprávě se říká, že spo-
lupráce, která se v posledních
letech značně zlepšila, má stále
řadu problémů, ale jejich vyřeše-
ní je dlouhodobým procesem a
nelze tedy čekat změny ze dne
na den.

Číslo ve zprávě říká, že v roce
1967 přednášelo na vysokých ško-
lách (nebo vedlo semináře) 445
vědeckých pracovníků ČSAV (nej-
více z Ekonomického ústavu ČSAV
— 25) a 235 vědeckých pracovní-
ků ČSAV vedlo diplomní práce
studentů (nejvíce z Ústavu jader-
ného výzkumu ČSAV — 40). Zde
zpráva dodává, že „vysoké školy
využily nabídky ČSAV na rozšíření
spolupráce z května 1966 jen z
menší částí“. Vysoké školy vidí
řešení v tom, že spolupráce se
přenesla na úroveň ústavů ČSAV a
fakult.

Rostoucí tendenci má počet po-
mocných vědeckých síl z řad stu-
dentů, kteří jsou přijímáni na pra-
coviště Akademie. V minulém ro-
ce tak pracovalo 564 studentů,
plán na letošní rok počítá s 657
pomocnými vědeckými silami. (Pl-
nanční náklady na pomocné vě-

bezplatného užívání propůjčen bý-
valý objekt osvětové besedy.

Dalo by se říci — konečně ko-
nec „kalvárie“! Malý omyl. Opět
začátek. Objekt má totiž tak váž-
né nedostatky, že je v současné
stavu nepoužitelný. „Danajský
dar“ není například odvodněn,
chybí spodní izolace, střecha při-
pomíná cedník. Odborníci to vše
propočítali a dospěli k závěru, že
adaptace si vyžádá nákladu — dvě
stě tisíce korun. Každý jiný by na
místě ústeckých studentů měl ru-
kou s poznámkou: Vlezte mi tedy
s celým klubem na záda!

Kupodivu, stalo se něco jiného.
Následovala další jednání, která
alespoň částečně pomohla situaci
řešit. Vedení fakulty se zavázalo
poskytnout (mimo běžné provozní
výdaje) na adaptaci budovy třicet
tisíc korun ročně. Vyšší částka
by už byla pro fakultu neúnosná.
Pětitisícové příspěvky přislíbily
ještě některé další instituce.
Městský národní výbor v Ústí nad
Labem si vzal na starost třiceti-
tisícovou opravu dezaforační stře-
chy. Jenže přes to všechno chybí
k tomu, aby mohla být adaptace
dokončena, asi sto dvacet tisíc
korun. Tuto položku může, a po-
chopitelně nemusí, poskytnout
ÚV ČSM. Nechci dále hovořit o
účelnosti této investice, na koneč-
né rozhodnutí by to asi stejně ne-
mělo žádný pozitivní vliv. Chci
však připomenout jen jedno.

V poslední době se objevily ná-
zory poukazující na odtržení stu-
dentstva od mas. Mám konstruk-
tivní návrh, jak bychom v Ústí
nad Labem mohli tento rozpor za-
čít radikálně odstraňovat: Tu in-
vestici sto dvacet tisíc korun
zkrátka nepovolíme. Studenti, mi-
sto toho, aby šli do klubu na kon-
cert, půjdou do hospody, mezi
lidi. A tam už se případné rozpo-
ry urovnají. Ono je přece jenom
lehčí půjčit si pivo, než
sehnat sto dvacet tisíc na vysoko-
školský klub. —zk—

decké síly činí ročně asi milión
dvě stě tisíc korun.)

Jen 33 pracovníků ČSAV spo-
lupracuje s vysokými školami při
pořádání postgraduálního studia.

Spolupráce Akademie a vysokých
škôl ve výchově vědeckých
pracovníků je dobrá a odpovídá
možnostem školních pracovišť
ČSAV. Akademie škôl pro minis-
terstvo školství 198 externích
aspirantů (z toho 90 Slovenské
akademie) a deset řádných aspi-
rantů. Existuje také několik spo-
lečných orgánů ČSAV a vysokých
škôl: jsou to vědecká kolegia
ČSAV (je v nich 48 procent pra-
covníků vysokých škôl), letos
ustavené oborové komise SVVS a
vědecké rady škôl a fakult.

Společná pracoviště vysokých
škôl a Akademie věd nejsou četná
— dosud bylo zřízeno sedm kate-
der, jež jsou detašované na pra-
covištích ČSAV. Tento rok se po-
čítá se zřízením několika dalších.
Vysoké školy a ČSAV plánují také
některé společné investiční akce
(např. v programu výstavby Vi-
rologického ústavu ČSAV v Brati-
slavě je zahrnuto i umístění ka-
tedry virologie příslušné vysoké
školy).

Vzáiah Akademie a vysokých škôl
je — ale hlavně má být ovlivňo-
ván obměnou vědeckých a vědec-
ko-pedagogických pracovníků.

Ze závěrů zprávy je nejzajíma-
vější ten, který říká, že pro na-
dané absolventy vysokých škôl bû-
de zvýšen počet stipendiálních míst
ve vědeckých ústavech ČSAV, čímž
by se částečně řešily i obtíže s
umístováním absolventů. —vlp—

student 5

NAPSAL A FOTOGRAFOVAL IVAN SOELDNER

RUSOVĚ OBSADILI

Když pan Christian Dior, muž světové módy číslo 1, předváděl v Lucerna-baru pražským novinářům své modely pro rok 1967, tvářilo se auditorium značně pobaveně. Očekávalo novinky a místo toho mu vytáhle hubené manekýnky předváděly módu, která je už dost dlouho nejrozšířenější konfekcí na světě. Poslední Diorovy pláště pro mondení dámy Paříže se střihem, délkou a barvou velice málo liší od pláštěů, které fasují sovětští mladíci při nástupu vojenské služby.

Mysleli jsme si, že to je náhodný rozmar Diorova návrháře, který už roupama neví, co si má vymýšlet — ale nebyl to jenom rozmar. Rusko v Paříži „letí“ po všech stránkách, a tak jsem si sám při své poslední návštěvě této metropole připadal sníš jako na semináři ruské konverzace či na prodlouženém Měsíci přátelství než v jednom z center prohnitého buržoazního světa.

Ikony a Lenin na Champs-Élysées

Kolem Grand Palais na čolní pološině Champs-Élysées, pařížského „Václaváku“ a snad i nejhonosnější a nejznámější třídy světa, bylo v prosinci a lednu neobvykle rušno. Stálý shluk lidí, příjezdějí taxíky, policejní vozy, zesílené hlídky policistů, červeno modrobílá francouzská vlajka vedle rudých se srpem a kladivem. Kamelióni, vnučičci „Zvláštní vydání“ a ruské výstavy.

Po téměř dvouleté přípravě vylely osmě sledované kamióny se zapečetěnými korbami na podzim z Moskvy k ložyskému přístavu Ventspils v Baltickém moři. Zde byly naloženy — stále pod přísným dozorem — dopluly do francouzského Le Havru, kde byly přeloženy na vlak a zaměřily k Paříži. Na Champs-Élysées byly konečně rozneřeny a v honosném Grand Palais pak mohli Pařížané obdivovat výtvarná díla, která si svou krásou a cenou nezařadila s poklady staroegyptských pyramid, která zde byla vystavována předtím.

HVEZDY NAD NOVOROČNÍM CHAMPS-ÉLYSÉES PORIDILA ROZHLASOVA STANICE EUROPE 1

NEJDELSÍ CESTU PODNIKLA TATO VYSOCE POJIŠTENÁ HLAVA KRISTA ROKU 1967 Z NOVGORODU DO PARIZE

NA SOVĚTSKÉ VÝSTAVĚ SI PRISLA NA SVĚ I FRANCOUZSKA JEPTISKA — ROUČKA MOSKEVSKÝCH PATRIARCHŮ.

PARIZANÉ POD SRPEM A KLDIVEM

„Takovou výstavu ještě neviděl nikdo ani u nás,“ říkala mi sovětská ředitelka výstavy Starodubová, elegantní dáma ve fialovém pařížském modelu. „Poprvé jsou tu shromážděny největší poklady sovětských muzeí, od neolitu po modernu třicátých let. Výběr byl velmi pečlivý, nešlo nám o kvantitu, ale o kvalitu.“

Na otázku, zda tuto jedinečnou výstavu uvidí i jiná města — třeba Praha — jsem dostal zápornou odpověď. „Náklady s přepravou, pojištěním a zajišťováním podmínek pro výstavu — exponáty vyžadují zvláštní péči, stálou teplotu atd. — jsou takové, že podobnou výstavu jinde pravděpodobně dělat nebude.“

Škoda. Výstava je opravdu úchvatná. Vykopávky z dob předruských kolem Černého moře jsou úžasné svou jednoduše a moderností. Obrnité zlaté ikony představují snad nejen největší epochu ruského, ale také světového výtvarného umění. Pozoruhodní jsou i moderní ruší malíři, první porevoluční generace kolem Zolinského, Šukina a dalších. Jejich plátna připomínají začátky „velikého němého“ — filmu. Škoda, že socialistický realismus — o němž mimochodem výstava taktně pomlčela — tento vývoj přestal.

V každém případě je výstava na Champs-Élysées příkladem, jak se dá dělat propaganda. Je tam jen jeden obraz s Leninem, na stěnách nejsou žádné nápisy, žádné hesla a přesto — či právě proto — každý Pařížan odtamtud odchází s pocitem obdivu a úcty ke géniu ruského lidu.

Beatles nebo Alexandrovi?

Také další „sovětské ohnisko“ v Paříži vyžadovalo letos v lednu zvláštní zájem francouzské policie. Moderní budova Sportovního paláce — obdoby pražské Sportovní haly — byla střežena nikoliv z důvodů politických. Policisté zde dbali na to, aby se do haly neprotlačili ti, kterým se už nepodařilo sehnat vstupenky, aby hvězdy programu mohly bez úhony přijít i odejít. Přitom zde nevystupovali ani Beatles, ani Hallday či Mireille Mathieu — už druhý měsíc zde pořádali svůj každodenní koncert Alexandrovi.

Ačkoliv lístky stojí 75 franků (státní banka vám při cestě do Francie za dvě stovky prodá jen třetinu této částky), ačkoliv má hala 8000 míst a ačkoliv jsou Alexandrovi v Paříži již po čtvrté, jejich úspěch je téměř neuvěřitelný.

Když začíná Kalinka, řve sál nadšením už při prvních taktích, v závěru není 3000lenný soubor vůbec slyšet.

V šatně jsem o pauze byl přijat staříčkým plukovníkem Alexandrovem. Ostatní dirigenti před ním cvakali podpatky. Známy skladatel má prsa pokryta střížkami významnými a je velmi unavený.

„Úspěch? Ano, snad máme úspěch... Jestli je tady největší? Hmmm... To máme všude. Byli jsme v Kanadě, v Anglii, ale vystupujeme také v socialistických státech. Vyřídte prosím pozdravy pracujícímu lidu Československa a přání mnoha budoucích úspěchů...“

Plukovník je velmi unavený. Na otázku po finálním úspěchu jen krčí rameny. „Nevím, to mně neříkají...“ Zdejší soubor v šestáctýřicátém po tatínkovi Alexandru Vasiljevičovi, který jej založil roku 1927. To je v Sovětském svazu věc neobvyklá, škoda, že Boris Alexandrovič nemá zájem dávat interviewy, jeho vzpomínky by byly jistě zajímavé. Otec byl generálem, složil sovětskou hymnu, Kantátu o Stalinovi, dostal dvakrát Stalinovu cenu, jednou Leninův řád, byl národním umělcem. Syn plukovník je také národním umělcem, má také Leninův řád, sjezdil celý svět. Dnes po něm šlíp Paříž.

Plukovník sedí unaven v nehostinné šatně Sportovního paláce na pařížské periferii, sako s významnými vlasy nad ním a pozdravuje ještě jednou lidi Československa, zatímco publikum je ve varu, do jakého by je neptivedil ani Beatles.

Raději si ani nepředstavuji, kolik by musel vydělat západní umělec, který by takhle obrátil Paříž vzhůru nohama.

Koncert skončil a stovky aut se rozjíždějí do ulic Paříže. Vojáci nastupují do autobusu.

Pařížský silvestr pod „jolkou“

Na silvestra jsme s ženou pozváni do rodiny geologa L. Pan L. je přetím světovým odborníkem na stavbu přehrad, žádnou větší přehradu nestaví na světě bez jeho konzultace. Kanada, Jižní Amerika, Afrika, Austrálie — to jsou jeho pravidelné cesty. Přesto se leží na první návštěvu hlavního města země, v níž se narodil: na letošní rok je pozván přednášet na Lomonosovovu uni-

student 6

PAŘÍŽ

versitu. Nikolaj L. pojedí poprvé do Moskvy.

Odjel odtamtud za dramatických okolností po sedmáctém roce. V Srbsku chodil do gymnasia, v Paříži vystudoval geologii. Vzal si dceru carského důstojníka, na čestném místě v jejích příjmení visí ikona, svatební dar svědka generála Děnkina.

Dnes dokončuje studium geologie na Sorbonně jejich syn Sergej. Serjožka už umí lépe francouzsky než rusky, o to je však vášnivějším komunistou. Je členem FKS, denně čte l'Humanité pečlivě od titulu po titíž, posílá mně pozdravy „k výročí Říjnové revoluce“, k návštěvě Josefa Lenarta ve Francii, pod Děnkinovou ikonou zatíná pěsti a syčí „bela-ja kontra!“ Jeho nejoblíbenější zábavou jsou večery v kavárnách na bulvárech St. Michel a St. Germain, kde přesvědčuje jednoho kolegu — studenta o prohranosti imperialismu a druhého o pomýlenosti marxismu.

Obvykle mu dokazují, že je nevládním dogmatikem, a proto mě Serjožka seznámil s jedním z přátel z univerzity — Iránem Armanem G. Arman je elegantní dandy z pařížských bulvárů, oblečený podle poslední módy, jeho tatínek je teheránským milionářem a žije v Paříži. Arman se domů nesmí vrátit, poněvadž je komunistou. Po krátké diskuzi Arman odmítl pokračovat v rozhovoru se mnou, poněvadž jsem byl „nesprávně informován“ a jednak „nepromokavý“ (imperméable) vůči marxistickým myšlenkám. Serjožku vzal částečně na milost, toho jenom označil za revizionistu.

Serjožka byl šťasten. „Vidíš — revizionista! A ty mně říkáš dogmatiku!“

Se Serjožkou a jeho rodinou jsem tedy oslavoval silvestra. Za námi byla krásná jolka, rodina L. slaví vánoce kompromisně: o týden později než Francouzi a o týden dříve než Rusové, tedy na silvestra. Madame L. si oblékla ruský kroj, u stolu, který se prohýbal pod nápoji, jídlem, cukrovím a ovocem, byla velice početná společnost, hovořilo se francouzsky, anglicky, německy, polsky a hlavně — rusky.

Slavil jsem přece silvestra v Paříži.

Etoile de Moscou

Une semaine de Paris se jmenuje velmi praktická knížka, která se vyplácí každému turistovi. Jsou v ní všechny programy jednoho týdne, divadla, kina, výstavy, jsou tam i adresy těchto podniků a je tam také velmi důležitý průvodce po restauracích, rozdělených podle druhů kuchyní, čtvrtí a — to je hlavní — podle cen. Složitě značky v jízdním řádu označují, zda je tam možná polst za 10, 20, 30, 50 či více franků. V honosném baru Moulin Rouge lze například polst, vtipit při lahvičce šampaňského a zhlédnout oslavný program za 58 franků, což už je pěkná paleta, je to skoro tolik, jako vstupenka na Alexandrovce, za ty peníze se dá koupit již několik pěkných koší, jít dvakrát s prostitutkou či pořádit si jiné povyražení.

Pak jsou ještě vznešenější podniky, které už vůbec turisty z hlediska ceny nemusejí zajímat. V průvodci Une semaine de Paris jsou označeny značkou H. C. — hors categorie, mimo kategorie. Těch je jenom několik. Jedním z nich je také Etoile de Moscou — Moskevská hvězda, kam mě pozval na dvě vod-

ky a dva pirožky její ředitel, Viktor Andrejevič Novskij.

Menší útulný podnik asi šedesát kroků od Champs-Élysées, u vchodu mladíček v rubašce a papaše otvírá dveře, uvnitř rudy plyš, stříbrné svícny a přibory, na stěně obraz ruské bátišni před zasněženými báněmi pravoslavného kostela, vč. číšníků než hostů, na pódiu cikánská kapela.

Viktor Andrejevič vypravuje:

„Začátky byly přirozeně docela jiné. První léta v Paříži byla strašná. Neuměl jsem francouzsky, neměl jsem ani kopějku, jezdil jsem nejdříve s taxíkem. Byl jsem bělogvardějec, musel jsem být tady. Původně jsem sice studoval malířskou akademii, ale roku 1916 mě povolali na frontu. Po revoluci jsem se ocitl u bílých, ve Vrangellově armádě. Vyhnaní nás z Ruska, měl jsem bohaté rodiče, tak jsem se bál vrátit do Moskvy. Sourozenci tam přitom zůstali. Bratr je v komunistické straně, má významné postavení v nějaké metalurgické továrně, sestra pracuje v Moskvě v laboratorii. Před třemi lety jsem u nich byl — mají se dobře. Já už tam nechci, jsem už víc doma tady, po válce jsem, jako odměnu za ilegální činnost, dostal i francouzské státní občanství. Tady dělám ředitele, a v podstatě mi nic neschází, je mi už 71 let.“

Viktor Novskij má načerněné obočí i vlasy, musí vypadat šarabantně, dobře se drží, dohlíží na program, zpívá ještě ve sboru, má na starosti taky ruskou kuchyni.

„S programem máme čím dál větší potíže. Původních Rusů, z první emigrace, je už málo. Zestárli, umřeli jejich děti už ani rusky neumějí, takže najímám Francouze, oblékám je do rubašek a učím rusky zpívat. Teď tady vstupují i polští umělci, které nám poslala jedna současná varšavská agentura. Budou tančit kozáčka, za chvíli je uvidíte.“

Program byl spíše dojemný. Repertoár se sice nelišil od toho, který předvádějí v Palais des Sports Alexandrovci — Kavlika. Ej uhněm, dokonce jeden sovětský Solovjev-Sedoi, garmošky, balalajka — ale podání už bylo příhodnější pro podnik „hors categorie“. Nasmělo to být tak řvavé, umělkyně v pauzách trávily čas jako gejši mezi hosty — jedna z nich, velká Valja, se dokonce rozšoup-la, hosti si začali dovolovat a Valja začala mlátit s křišťálovými sklenkami na šampaňské o podlahu. Dva vrchní to přirozeně hned zametli, hosti pak měli účel značně „mimo kategorie“.

Valja se pak uklidnila a šla zpívat se všemi, i s milým staříčkým panem Novskim, „Soldáty v pachodii!“

Přijďte jedu konverzovat francouzsky do Moskvy!

Můj pařížský sovětský novoroční týden mi už začal jít na nervy. Absolvoval jsem ještě návštěvu u malíře Pisevského, bohéma bohémského až k schematicnosti. Žije v půvabném vesnickém domku asi 80 km za Paříží a dělá fantastické masky. Nedávno měl v Paříži výstavu, ze šedesáti vystavovaných jich prodal asi čtyřicet, takže teď bude odpočívat — pracuje jenom tehdy, když už nemá co jíst. Je mu ostatně dvaašedesát.

Chodí v zaprášeném baretu a tlustém vetru, potrpí si na prach a pavučiny, které vyložené pěstuje, v jeho ateliéru není vidět strop, má tam z pavučin hustou klenbu. Je velice milý, při přijímání návštěv chodí po své chalupě z různých rohů vytahuje lahve. V některých je alkohol starý i 40 let.

Pak si sedne na divan, vytáhne dvě kytáry a hraje a zpívá. Doprovází hr jeho milénka, která ale rusky neumí, je jí devatenáct let a studuje na Sorbonně medicínu. Jmenuje se Anne Marie a do dědouška je strašně zamilovaná. Než začali hrát, zahřívala mu prsty po líbky.

VALJA OSLAŽUJE DRAHE ŠAMPAŇSKÉ V ÉTOILE DE MOSCOU RUSKÝMI MELODIEMI

POVABNÁ NINOČKA JE JEDNOU Z HLAVNÍCH HVEZD NEJZNAMĚJŠÍHO STRIPTYZOVÉHO PODNIKU SVĚTA, CRAZY HORSE SALOONU

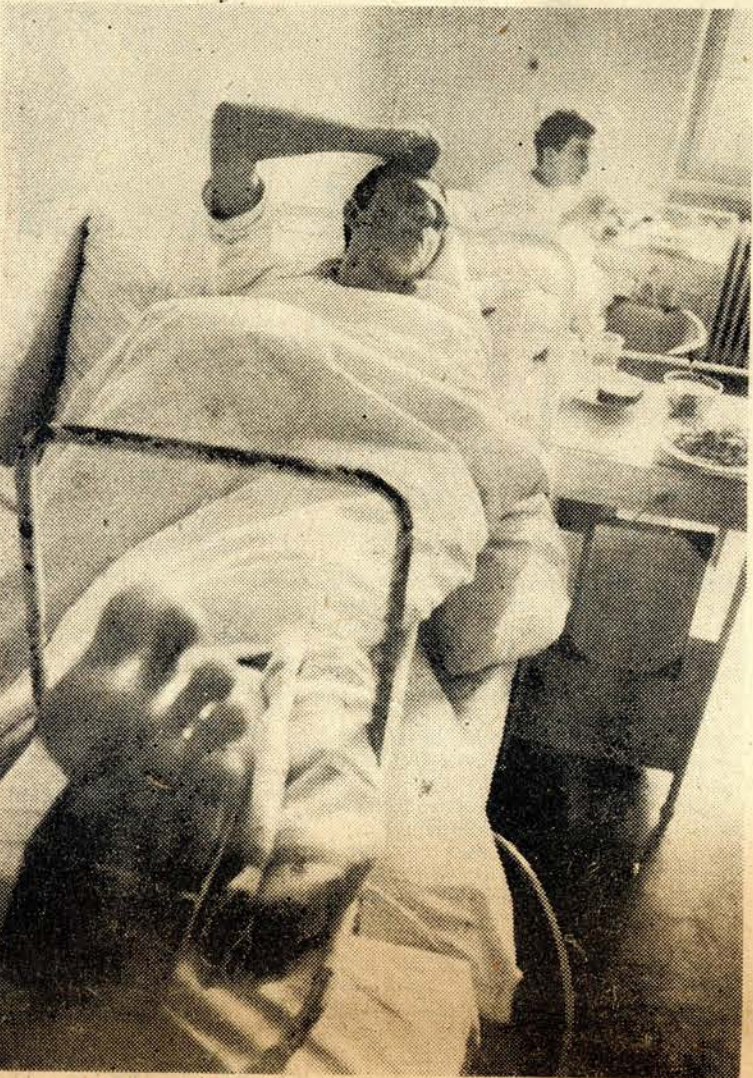
NINOČKA — CORALLE NA SCENĚ CRAZY HORSE SALOONU (VLEVO)

SILVESTR POD JOLKOU VE VZNEŠENÉ PARIZSKÉ VILE — MONSIEUR L. JE KRAJANEM VLADIMIRA ILJIČE, MADAME L. PŘIJÍMALA V RUSKÉM NÁRODNÍM KROJI

RUSKÝ FOLKLOR PRO MAJITELE ŠEKOVÝCH KNÍZEK V JEDNOM Z NEJDRÁŽŠÍCH PARIZSKÝCH PODNIKŮ ÉTOILE DE MOSCOU

ZDENA JAKUBCOVÁ

JAN FIALA PŘED OPERACÍ

kouřila, občas se připojila k hovoru. Když mluvila o lavině, utírala si oči. Zešedivěl mi za ten den, prohrábla vlásy manželovi.

Máme strach o dceru, aby to na ní nezanechalo stopu. Rádi bychom ji dali k babičce, ale moje i manželova matka jsou nemocné. Kdyby to šlo, utekli bychom ještě dneska. Ale po sezóně půjdeme pryč. Určitě. Holka potřebuje děti, tady se pohybuje jen mezi dospělými. Ale je to „Oravanka“, přivezli jsme ji sem, když měla deset dní, je tvrdá, otužilá, ta zapomene.

A vy?

My asi nezapomeneme, určitě nezapomeneme.

Třiletá Dašinka Dadynka Dagmar se probudila ve čtyři. Vyžádala si „kombi-zenu“ a prohlásila, že půjde lyžovat. Ale nebude padat na „predele“, pravila.

Stmívalo se, popíjeli jsme kávu a hovořili o dětech. Řekl jsem, že svého Honzika přebaluju. To jsem nikdy nemoh, dělalo se mi špatně, proněsíl pan Němec tře a velice něžně.

A poprvé se za celé odpoledne usmál.

Rozloučili jsme se a vyšli jsme z chaty. Mrzlo, byla už skoro tma. Přiznám se, že jsme utíkali. Za hodinu jsme byli v Kubíně.

DALIBOR ČÁSTEK

Přijeli jsme v neděli čtrnáctého, v pondělí nás rozřadili do družstev. V úterý jsme měli budíček v sedm, posnádali jsme míchaná vejčička na špeku, namazali jsme, no, namazali, já jsem měl namazáno z domova na minus sedm. O půl devátý nás vyhnali do zimy. Sešlapali jsme svah a chvíli jsme lyžovali. Byla mlha, foukal vítr. Byli jsme všichni zachumlaní, neslyšeli jsme nic. Kluci z prvního družstva to viděli na třicet metrů, snažili se ujet. Já jsem zpozoroval bílou hmotu, až když byla nade mnou asi tak metr.

Co bylo pak mi připadalo jako sen. Věděl jsem o sobě pořád. Všelijak jsem se motal mezi „haluzama“, hlavou napřed, nohama napřed, nevím přesně. Pak jsem narazil na strom takhle jako, jo, hrudi. Hůlky mi to urvalo, jednu lyži jsem ztratil. Slyšel jsem se, jak řvu, dusil jsem se, začal jsem plivat krev. Pak jsem si řekl to je konec a na všechno jsem se vykašlal. Ani nevím, kdo mě vytáhl, byl jsem půl metru pod povrchem. Kousek nade mnou ležel instruktor Zika. Vstal jsem, popošel pět metrů a upadl jsem. Potom mě zabalili do deky, dali mi flášku s rumem a odnesli mě na chatu. Byla mi strašná zima.

Sem do nemocnice za námi chodí moře lidí, z fakulty, rodiče, byli tady i ružomberský kaplan, chodil, kýval hlavou. Občas přijdou i pacienti a litují nás. A doktoři se o nás moc starají, neznáme jejich jména, poděkujte jim, prosím vás.

Jo, abych nezapomněl, moc nás rozčílilo chování Veřejné bezpečnosti. Přišli, sedli si, jedli, pili. Neviděli jsme, že by některý z nich někoho zachraňoval. Byli v uniformách i v civilu.

Slibil jsem všechno napsat, což tímto činím. Osazenstvo pokoje číslo 15 v ružomberské nemocnici se dalo do stydnoucího oběda. Měli fazolovou polévku s brambory, nudle s mákem a chleba.

SMRT MÁ BÍLOU

ZDENA JAKUBCOVÁ

Je zřejmě smíšek, nevím, mluvili jsme spolu chvíli, možná, že v noci pláče do polštáře. Měla vymknuté koleno a mohla se smíchy potřhat, když nám líčila, kterak jí jablko vždycky uklouzlo na stranu. Právě při naší návštěvě jí přišel pan primář Chrenko oznámit, že ji asi převezou domů.

„Byl tady za mnou jeden novinář, snad z Práce, fotografoval mě. A byli tady taky jiní. Otravovali pořád se stejnými otázkama. A když jsem jim řekla o tom, jak se na chatě chovali četníci, něco si vždycky zapísal, ale v novinách pak nebylo nic. Napíšete to vy? (Slibil jsem.) Tak teda — nejdřív přišli vojáci, za nimi četníci. Ti se dali do jídla a do pití, my jsme od rána nejedli. Bylo to hrozný, nervy ujížděly a když bylo ještě pět lidí v lavině a oni pořád seděli jako na hodech, nevydržela to jedna holka — Ostravačka — a vynadala jim. Jeden se teda zved, šel před chatu, párkrát píchl asi deset centimetrů hluboko a pak řekl, že to není jeho práce a vrátil se ke stolu.“

Je jí devatenáct, a jak se neotřepe říká, má život před sebou. Ta snad zapomene. Ale, jak jsem už napsal, možná, že v noci pláče do polštáře.

VOJÍN JAN PETRJÁNOŠ

Leželi jsme na rotě, klábosili a čekali na oběd. Pak jsme dostali rozkaz. Abychom si okamžitě vzali plášť, šli se najíst a nastoupili na stojedenáctku. Nevěděli jsme, co se děje, ale na podobné rozkazy jsme zvyklí. Daleko jsme nedojeli, cesta byla úzká, zasněžená. Uvázli jsme a sesedli. Major Medved nám to vysvětlil po vojensku: „Vojáci! Tam nahore pod vrcholem je chata. Je to deset kilometrů a záleží na každé minutě! Jsou tam lidi zasypaní lavinou!“ Vyrazili jsme. Závěje sněhu, pot a čas, čas. Šli jsme jeden za druhým, ve stopách svého předchůdce, jen tak se dalo rychle postupovat. Přes rameno každé lopaty, funiči skupinka. Ale přišli jsme první — přesně za hodinu a deset minut, čtyři hodiny třicet pět minut po katastrofě.

Nahore jsme ani neměli čas se rozkoukat a hned do rojnice a vpravo vbok a lopatu za to kovový do ruky a násadou píchat. Opatrně vyzkoušet, co je na dně, vytáhnout, dvacet centimetrů vpravo, dvacet centimetrů vlevo, pak dopředu. A pořád. Ostré kraje lopat řezaly do rukou a k večeru holé ruce přimrzaly na kov. Rukavice jsme měli, ale brzy se rozmočily a většinou jsme je zahodili. Lopaty jako improvizované sondážní tyče však jednu výhodu měly — daly se použít i k původnímu účelu. Svah byl posázen vyházenými jámami. Ale vždycky jsme našli jen větve nebo pařezy. Už jsme byli zoufalí, věděli jsme, že někde před námi jsou v lavině čtyři lidi. Možná živí. Začalo se stmívat. Najednou zařval, Pepík Ryšavý, který byl nade mnou. Chvilku jsme hra-

bal, lopatama a pak rukama. Byla to holka, krásná holka. Díval jsem se jí do obličej, byl v něm údiv, překvapení. Doktor něco řekl, nevím co přesně, neposlouchal jsem ho, věděl jsem, že je mrtvá. Na stejném místě jsme pak našli ještě další dva. Lavina je přirazila ke stromu a další strom spadl přímo na ně. Abychom je dostali ven, museli jsme kmen přerezat.

Našli a vyhrabali jsme tři. Dál už jsme nemohli. Mohlo být tak půl deváté, když jsme došli na chatu.

Sedli jsme si kolem stolu, dva študáci, dva vojáci. Ještě loni jsem chodil v Brně na stejnou školu jako ti kolem. K zastupci vedoucího kursu Hrazdrovi jsem chodil na tělocvik. Tak jsme se setkali.

Pili jsme rum, zrovna jsme brali žold, tak jsme to nepočítali. Snažili jsme se myslet na něco jiného, mluvit o něčem jiném. Ale nešlo to. V jídelně byl bláznec. Vidím pořád ty barvy — větrovky, uniformy, obvazy, všechno v mraku kouře. A cítím pach alkoholu. Opil jsem se. Bylo mi zle. Šel jsem na vzduch, dole v lyžárně doktoři balili a ukládali mrtvé.

Spalo se na stolech, na židlích, pod stoly. Vybral jsem si místo v rohu.

Ráno v půl deváté jsem vyšel ven a najednou slyším křik. Vlastně jásoť. Našel! Udo našel! Rychle, můj zlatý Udo! Nevěděl jsem, kdo je Udo, nevěděl jsem, kdo volá. Utíkal jsem hlubokým sněhem a uviděl jsem člověka a psa, jak se hrabou ve sněhu. Tak se našel ten poslední. Daleko od všech ostatních, kde ho nikdo nehledal.

Pak nás zase svolali do jídelny, jeden z Horské služby udělal takový zhodnocení. Šli jsme zase ven, proházeli jsme lavinou cestu pro pásák, posbírali z laviniště rukavice, čepice, hole, lyže.

A šli jsme dole.

Potkali jsme člověka, táhl kanadský sáně a na nich chleba. Dolů se předtím na stejných saních vozili mrtví.

Je středa 24. ledna, osm dní po katastrofě. Za chvíli odnesu rukopis do tiskárny. Omlouvám se vám, Miloši Němče, Dagmaro Němcová, Dalibore Částek, Zdeno Jakubcová, Jene Petrijánoš, za to, že jsem jistě nedokázal zachytit písmem obsah vašich slov. Stačil jsem sebrat pouze odlesk vašich zážitků. Omlouvám se vám i za to, co napíšu teď. Možná, že byste se mnou nesouhlasili, černota smrti vám snad ani nedovolila v době, kdy jsem s vámi mluvil, psát se

PROČ?

Ale ta otázka tady je.

Byl jsem na okresním oddělení Veřejné bezpečnosti v Dojném Kubíně. Sekretář náčelníka nadporučík Lamoš mi sdělil, že VB neprovádí žádná vyšetřování ve „věci Kubínská hora“, není prů co vyšetřovat.

Fakta jsou tato: posluchači elektrofakulty VUT z Brna lyžovali na cvičně

Proč vlci a beránci

Vždycky, když jsem se setkal s dalším mladým vlkem, zajímal mě, odkud se here ta troufalost být neodehnatelný. Neboť taková je jejich základní vlastnost: nejsou vždy úspěšní, tím méně neodolatelní; nejsou ani nejdravější, tím méně krvelační. Impnují spíš fízvami než kořistí a vlastně nic jim není dost — v nějakém hlubším, zoufalejším smyslu: ne že by chtěli víc, spíš chtějí nejvíce, ne-li všechno. Naproti tomu mladí beránci nic nechťejí: nic z toho, co by takřka snadno mohli mít. Nechťejí všechno, chtějí něco jiného. Jsou jiní. Rozhořčují nás obvykle tou svou vybíravostí, jež odmítá nejenom to, co se nám nelíbí, ale i to, co se nám líbí. Jsou věrní něčemu, co my jsme v sobě hrdě potlačili. Nepřijímají naši hru — a my najednou vidíme, že nám ji vlastně někdo vnutil. Jenomže vlci jsou tak trochu všichni — a dokonce jsme někdy beránci. A proto je nebudu popisovat, nýbrž jim budu klást otázky

VLCI a beránci

student 8

Richard Fiala se narodil v Praze 27. 10. 1942 svět uslyšel jeho pláč jenom o devět dní později než můj. Po maturitě pracoval v Mlékárenském průmyslu v Radlicích, pak ve skladě v Mototechně, další rok ve vozovně na Pankráci. Čtyři roky studoval dramaturgii na FAMU, kde složil všechny zkoušky, ale dosud neodevzdal diplomní práci. Nedávno se vrátil ze dvou let vojny a teď jezdí na autobuse jako průvodčí. Žije s rodiči, provdanou sestrou a s tetou, občas ho nesnáším, ale vše, takřka vše složité ve mně, je od něho.

Jak často býváš poslední dobou šťastný? Prakticky vůbec ne. A jak často jsi intenzivně nešťastný? Zřídka. Moje pocity neštěstí jsou tupé, nejsou nijak dramatické.

Jak je tomu dlouho, co to bylo zásadně jiné?

Je to tendence, která pozvolna pokračuje. Řekněme 4—5 let. Vyloženě pozitivní období byl první ročník FAMU, kdy jsem měl i nějaké úspěchy a kdy jsem si stavěl nějaké perspektivy. Například které? To nebylo nic racionálního, protože to byly pouze emoce — že je o mou budoucnost postaráno, že žiju v určitém kontextu literatury a že z něho nevypadnu.

V kolika letech jsi začal myslet na literaturu jako na svůj způsob sebeuskutečnění?

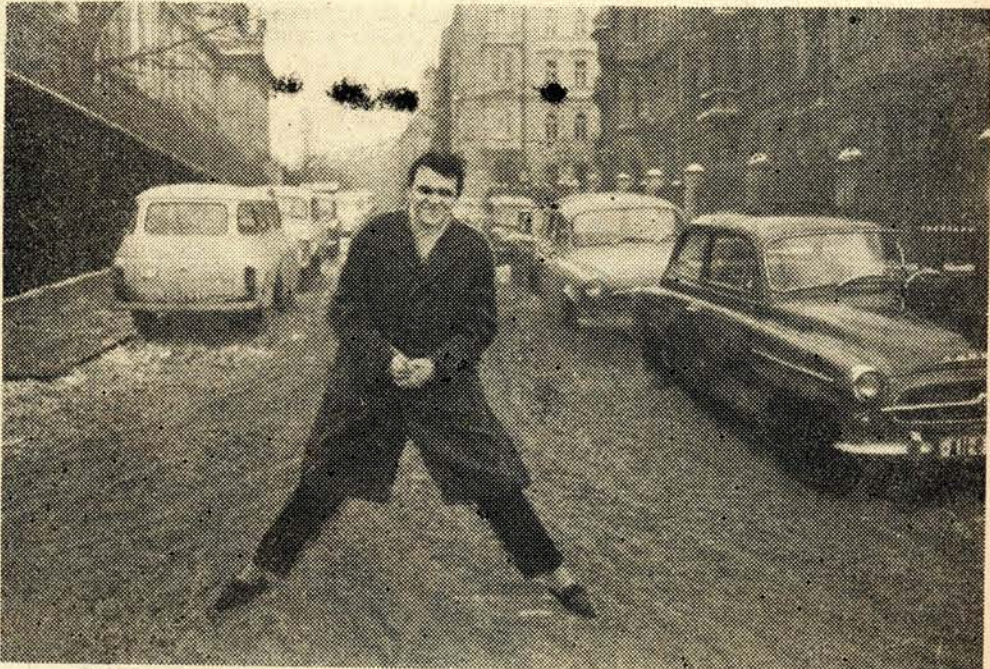
To bylo, když jsem si tenkrát spolu vyměňovali různé písanky — těsně před vstupem na FAMU.

A to, co jsi psal před tím, jsi neprožíval jako literaturu? To ano, ale ne ve smyslu veřejném; spíš v intimním.

Proč jsi vlastně začal psát? Z jakési přirozené potřeby. A dokonce i bez nějakých přímých vlivů četby, protože si pamatuji, že moje četba byla velice chudozubá. Nebýt tvého vlivu, četl jsem jen to, na co jsem náhodou narazil. Začal jsem psaním výstupů pro školní estrády. Druhý z pramenů byla korespondence pojímaná jako možnost zpo- vědi, lyrická korespondence. Všechno nesmírně neuspořádané a nepřehledné, jako okamžitá reakce. Třeba v tom mém starém sešitě jsem psal několikrát týdně, byly tam úvahy, pseudo- úvahy, osobní zápisky, nápady... Vlastně ještě dřív jsem psal takové vyložené trapné věci —

to bylo asi ve čtrnácti letech —, romantické vize o umírajících pirátech, pokusy o kovbojky, dokonce tam mám asi dvacet stránek jako-by humoristického románu, takového anglického... To všechno jenom něco napodobovalo. Čteš si to teď někdy? Nečtu, ovšem jenom z lenosti — že se zabývám nějakými pohodlnějšími věcmi. Ale pomýšlím na to. Většina toho je dost nesnesitelná, únavná, ale jistě by se našlo něco, co by mě potěšilo... A kdy vznikly tvoje hry? Hry, které máš na mysli, asi tak před koncem osmiletky. Nesmírně roz- bujely během jedenáctky, což souvisí s vol-

ným časem a s mentalitou. Je to sice zruďná, ale patrně ojedinelá záležitost. Mohl bys je nějak charakterizovat? Zřejmě mám chorobně vyvinutý smysl pro soutěživost, jenomže se ty emoce nevrhly na existující sportovní soutěže, ale vytvářely si soutěže vlastní, ve kterých vystupovaly jako symboly buď vymyšlená nebo existující mužstva nebo i osoby. Podstatou těch soutěží byl jednak seznam dívek, které jsem zařadil do svého gladiátorského ansámblu. A pak mužstva představující komplex emocií, spojených s určitým místem. Vrchol, kterého jsem dosáhl, byla pražská II-

SNÍMEK DAGMARY HOCHOVE

louce, která má lyžařský vlek. Svah, pod nímž se nacházel, nebyl kvalifikován jako lavinová (teď už je), zákaz vycházení nebyl vydán, na cvičné louce se odedávna lyžovalo, lavina ze svahu nikdy nespádla, resp. nikdo si nepamatuje, že by spadla.

A přece 16. ledna se lavina utrhla. Zabíla šest lidí, zranila vážně dalších osm, na celý život poznamenala nejméně pětadvacet.

Chata na Kubínské hoši byla v okamžiku katastrofy bez spojení se světem, závada telefonu byla hlášena den předem. První zachránci přišli 4.35 hod. po katastrofě (vojáci), Horská služba ještě později. První zraněný se dostal do nemocnice v Ružomberoku v 19.30 hod., tedy 11.15 hod. po katastrofě. Mrtvým se v okamžiku, kdy byli nalezeni, už nedalo pomoci. V okamžiku, kdy byli nalezeni. Podle sdělení zástupce Horské služby ze Starého Smokovce je nejbližší stálý, placený člen HS ve Vrátné dolině. Na dotaz, proč nebylo použito vrtulníku, odpověděl: Za prvé — pro špatnou viditelnost, za druhé — HS má k dispozici těžký vojenský vrtulník, který se „neudrží na mstě“. Žádala o lehký speciální tryskový vrtulník značky Alouette, který se běžně používá v Alpách, zatím ho nedostala. Stál by prý pět miliónů.

Byla špatná viditelnost, vrtulník tedy opravdu nemohl zasáhnout. Ale musí být k dispozici pro příště.

Horská služba si svou bezmocnost sama nejlíp uvědomuje, o čemž svědčí závěry z jejího celostátního aktivu, který se sešel bezprostředně po neštěstí na Kubínské hoši. Závěry HS jsou tyto (mimo jiné): „...vybavení HS musí být urychleně doplněno moderní technikou, umožňující rychlé zásahy i v nejdělejších horských oblastech za jakýchkoli povětrnostních podmínek... všechny horské hřebeny chaty je nutno vybavit dokonalým zařízením umožňujícím pravidelné sněhové sondy... všechny opatření budou mít omezenou možnost účinku, jestliže nebudou horská střediska zajištěna trvalým telefonním spojením s blízkými centry...“ Naléhavost z tohoto prohlášení přímo číší. A to Horská služba vlastně jenom opakuje své staré požadavky.

Lavina na Kubínské hoši by nenesla pečet náhody, kdyby někdo měl v popisu práce brát denně sondy z pásma pod hřebenem. Jenomže toto v popisu práce neměl nikdo, osud sněhového pole byl ponechán náhodě. Takže bezprostřední vlník není, nelze na něj prstem ukázat.

Avšak, nemohu si pomoci, náhoda, již se dá předjet, přestává být náhodou. A bezpečnost cvičných luk nelze přece nechávat na náhodě! Budeme velice rádi informovat čtenáře o tom, jak se případným budoucím náhodám předchází. Teď, hned, nelze čekat.

Jde o život. Doslova.

LADISLAV KADAVÝ

SPODNÍ ČÁST LAVINOVÉHO POLE. SNÍMEK AUTORA

Francie se tedy rozhodla k soustředěnému útoku proti dolaru. Ani prezident de Gaulle totiž neskrývá, že chce americký zlatý poklad ve Fort Knox demolovat časovanou pumou. Touto časovanou pumou má být ve skutečnosti francouzská finanční politika, jejímž jediným cílem je přivodit po pádu libry také pád dolaru. Vedoucími strategy tohoto útoku jsou vedle generála de Gaulle dva jeho nejbližší spolupracovníci: zkušený diplomat a finančník, dnešní ministr zahraničních věcí Couve de Murville a ministr financí M. Debré, kteří tvrdí, že dnešní cena zlata je příliš nízká. Doslova vzato, že americký dolar, jediná západní měna, jež může být na požádání zahraničních cedulových bank směněna za zlato, svoji hodnotu ztratila. Neboť jedna unce zlata, tj. 31,103 gramu, dosud směňovaná za 35 dolarů, má dnes cenu vyšší. Stoupne-li však cena zlata o více než o 0,57 procenta nad hodnotu 35 dolarů, nejdůležitější západní měna zakolísá. A o to se právě snaží triumvirát francouzských politiků, kteří tento úkol označují za druhou „force de frappe“ Francie.

Intencí momentem de Gaullovy protidolarové politiky je skutečnost, kterou francouzský prezident uvádí už přes dva roky při nejrůznějších příležitostech. Podle jeho názoru mohou Američané stále více investovat do západoevropského průmyslu

DRUHÁ RÁNA ODPLATY

a současně také stupňovat válku ve Vietnamu jen díky rozsáhlé rovnováze deficitních plateb a dolarovému rezervnímu systému.

Ještě v roce 1961 prodávalo ze svého pokladu americké ministerstvo financí volně zlato Spojené státy se totiž snažily stabilizovat cenu zlata na předních světových burzách zlata, v Londýně, Paříži a Curychu. Když však americké zásoby zlata klesly o 8 miliard dolarů v důsledku stoupajícího deficitu americké platební bilance, jež od roku 1958 dosáhla výše téměř 25 miliard dolarů, americký ministr financí Henry Fowler začal budovat na poplach.

Neboť zatímco ještě v roce 1958 byly ve Fort Knox zásoby zlata v hodnotě 20 miliard dolarů, tedy víc než polovina všech zásob zlata v západní hemisféře, do dnešního dne odčerpaly západoevropské cedulové banky do svých trezorů americké zlato v hodnotě téměř 7 miliard dolarů. Proto už v roce 1961 vyzval Fowler západoevropské finanční partnery, aby společnými silami pomohli ohroženému za Atlantikem. Byl založen Gold-pool, zlatý kartel, do kterého přispěli všichni požadání: Francie, Belgie, NSR, Velká Británie, Itálie, Holandsko, Švýcarsko a také USA. Obchodním zástupcem kartelu se stala Bank of England, po staletí pevná a bezpečná záruka veškerých obchodů se zlatem, jež měla pečovat především o to, aby cena zlata za jednu unci se pohybovala pouze v rozsahu 34,80—35,20 dolaru.

Současně uzavřeli členové kartelu tajnou dohodu, podle které se zavázali dodat do společné pokladny další zásoby zlata, jestliže by se dostal kartel do úzkých.

Devaluace libry obrátila všechno na ruby. Sedm západoevropských cedulových bank sice dodalo svému londýnskému makléři podle tajné dohody přiměřené zásoby zlata, nicméně hlavní člen kartelu nedodal vůbec nic. Neboť Francouzi se rozhodli kartel podminovat a současně i zvýšit cenu zlata.

I když dosud cena zlata nedosáhla 35,20 dolaru za jednu unci, nejpovinnější západní měna z nebezpečí dosud nevyšla. Stoupne-li totiž cena zlata až k této hranici, potom dolar může být zachráněn před devalvací jen miliardovými půjčkami evropských cedulových bank. Znehodnocení dolaru by mělo současně nepřijemné následky pro celou západní hemisféru. Ziskala by jediná Francie, neboť její měnové rezervy tvoří ze 76 procent zlato.

Zisk jednoho státu a navíc Francie, nemohla však přenést přes srdce země, považující se dnes za vedoucí hospodářskou mocnost: Německá spolková republika. Americký ministr financí Fowler svým výrokem „what a blessing“, vyjádřil současně dvojnásobný podiv: jaké pozhledání, podruhé ten Blessing je ale pašák! Neboť to byl právě prezident Německé spolkové banky Karl Blessing, jenž dokázal zorganizovat účinnou pomoc churavějícímu dolaru tím, že kolem dosud nejpovinnější světové měny postavily přední evropské banky zlatý ochranný val v hodnotě 27 miliard dolarů. Dosáhly tím, i když dočasně, aby cena jedné unce zlata klesla z 35,1988 dolaru na 35,1959 dolaru. Na jak dlouho však minula druhá francouzská „force de frappe“ vytočený cíl?

Úhybné pohyby se začal cvičit americký prezident hned po Novém roce. Ke stejným cvikům vyzval všechny své americké spoluobčany.

J. Klatovský

Svoboda projednávání a akční jednota

Zpráva o sjednocovacím sjezdu SDDSR

(Leninovy spisy 10, listopad 1905 — červen 1906)

Proti těmto tendencím pravého křídla našich soc. dem. musíme co nejrozhodněji, otevřeně a nemilosrdně ideově bojovat. Je třeba domáhat se toho, aby se sjezdová usnesení projednávala co nejširší, je třeba od všech členů strany požadovat, aby zaujali naprosto uvědomělý a kritický poměr k těmto usnesením. Je třeba domáhat se toho, aby všechny dělnické organizace vyslovily s plnou znalostí věci svůj souhlas nebo nesouhlas s tím či oním usnesením. Jestliže jsme se opravdu vážně rozhodli zavést v naší straně demokratický centralismus, jestliže jsme se rozhodli zapojovat dělnické masy do uvědomělého rozhodování stranických otázek, pak se musí tato usnesení projednávat v tisku, na schůzích, v kroužcích i ve skupinách.

Ale v jednotné straně nesmí tento ideový boj rozbíjet organizace, nesmí porušovat akční jednotu proletariátu. To je v praxi naší strany dosud nová zásada a bude třeba nemálo práce, aby byla správně uskutečňována.

Svoboda projednávání a akční jednota — to je to, čeho musíme dosáhnout. A usnesení sjednocovacího sjezdu poskytnou v tomto směru všem soc. dem. dost volnosti. K praktickým akcím v duchu „municipalisace“ je ještě příliš daleko, ale všichni soc. dem. souhlasí s podporou revolučních vystoupení rolnictva a s kritikou maloburžoazních utopii.

Musíme tedy projednávat municipalsaci a odsuzovat ji, a nebat se přitom, že porušíme akční jednotu proletariátu.

Co se dmy týče, má se věc poněkud jinak. Při volbách je závazná naprostá akční jednota. Sjezd se usnesl — budeme tedy volit všichni tam, kde se budou konat volby. Po dobu voleb se nesmí kritizovat účast ve volbách. Akce proletariátu musí být jednotná. Frakci soc. dem. v dumě, bude-li tato frakce, budeme všichni a všude uznávat za svou stranickou frakci.

Avšak za hranicemi akční jednoty musíme co nejširší a nejsvobodněji posuzovat a odsuzovat ty kroky, usnesení a tendence, které považujeme za škodlivé. Jediné takové posuzování, rezolucemi a protesty se může vypracovat skutečné veřejné mínění naší strany. Jen za této podmínky to bude skutečná strana, která umí vždy projevit svůj názor a která nalézá správné cesty k přeměně vyhraněného názoru v usnesení nového sjezdu.

Vezměte třetí rezoluci — rezoluci o povstání, která vyvolala neshody. Zde je akční jednota v okamžiku boje bezpodmínečně nutná. V době takového prudkého boje není přípustná žádná kritika uvnitř armády proletariátu, která napíná všechny své síly. Pokud ještě není výzva k akci, budeme co nejširší a nejsvobodněji posuzovat a hodnotit rezoluci, její motivy a její jednotlivé teze.

ga — kterou jsem hrál asi půl roku a vydržel jsem čekat třebas týden, než jsem hrál další kolo. Bylo tam mužstvo s názvem Metropolitan, což v sobě ztělesňovalo komplex emocí metropolitních, velkoměstských. Druhé bylo mužstvo Green Park, které představovalo svět reprezentovaný parky. To byli hlavní soupeři ve mně — ideál exkluzivity a ideál přírody. Další mužstvo se jmenovalo Fragrant Lane, Voňavá ulička, to je ta ulička, kterou znáš i ty, za kostelem Sv. Havla. Pak jsem do jednotlivých míst dosazoval lidi, podle jejich typu, nejen podle toho, odkud jsou. Přední družstva byla zvýhodněná, ne že by to bylo proti pravidlům, ale každé mělo určitý index, takže mělo větší šanci. Ještě tam bylo Sonny Quay, Sluneční pobřeží — to je z mého útléjšího dětství, kdy jsem docházel na nábřeží a trávil tam svá dopoledne — víze proslulého nábřeží, vody, plováren, opalovaných lidí... Další byl Smíchov, mužstvo se jmenovalo Trolley Square, Drátové náměstí — to se dost přesně lokalizovalo na Smíchovské u Ženských domovů, ale v podstatě to byl celý Smíchov. Smíchov u mě totiž představoval ucelenou oblast topografických emocí. Další se jmenovalo Historical Gardens, to bylo Staré Město, staré zahrady — ale to už jsem doplňoval, aby jich bylo dost. Byl to spíš outsider, a když vyhrával, tak jsem měl vztek. Dovolil bych si tě přerušit. Tohle všechno není přece mrtvé — nedalo by se z toho žít? Jistěže ne. Soutěže samy byly jenom mechanickým odrazem něčeho, z čeho jsem žil. To jsem si uvědomoval a měl jsem k tomu dost provinilý postoj — mrhání časem a energií... Jakou myslíš, že to všechno mělo hodnotu? Ponižlivou. Představoval jsem si to jako určitou etapu — a ona to také byla etapa, jenomže po ní následoval rozpad, a ne nějaká kvalitativní změna. Jaké máš hlavní důvody pro to, že

/SITUACE/

mluvíš o rozpadu? Tehdy jsem byl v mnoha směrech mimořádně citlivý, všechno na mě působilo magicky. Nemluvě o mém vztahu k různým institucím společenským — to byla ohromná mystérie... Třeba organizace Metropolitan, tu jsem dovedl k určitému stupni výstavby jako klub, který obsahuje nejen sportovní zóny i zóny reklamní — ale jako samostatný stát, který měl určitou ekonomickou základnu založenou na podnikání, obsahoval různé instituce vzdělávací, publikační... Prosím o důvody pro název rozpadu. Ted jsem mimořádně necitlivý. Je to cosi nepřirozeného vzhledem k tomu, co jsem byl... Tehdy mě vzrušovaly neuvěřitelné detaily, kdežto teď prakticky nic... Jaké vidíš hlavní příčiny toho, čemu říkáš rozpad? Na jedné straně se zdálo být zřejmé fyziologické, na druhé straně volní. Aniž se to snažím nějak vymlouvat, zdá se mi, že to ani nebyla zrada na něm. Myslím, že tahle tendence se dá sledovat od útlého dětství. Byla to tendence k dobrému — ale to nevím, jestli to bylo dobré —, ničím řádně nevedená, neobrácená k řádnému životu.

Znáš někoho, kdo ti je příkladem? V čem? V tom, jak žije, čeho dosáhl, jaký je. Dřív jsem si představoval často nějakého blázence, člověka, který by mi byl blízký vším svým ustrojením. Tu představu jsem hýčkal, že ho najdu a že to bude ohromné nějakým způsobem s ním korespondovat. Pak jsem se obohatil o dialektiku, že jsem si představil, jak bychom se nesháněli, kdybychom byli stejní... Ale nikdy jsem ho nenašel. Nikdy jsem taky nijak zvlášť nehledal, hledal jsem ho spíše v sobě. Kolik lidí máš rád? Několik a s výhradami. To je právě to neštěstí — ta citová neschopnost někoho mít rád. Je to všechno hrozně rozbité. Podle normální představy bych měl mít rád buď někoho ze své

rodiny — anebo nějakou ženskou. Ani jedno ani druhé není jednoznačné. A kolik lidí má rádo tebe? To spolu souvisí. Málo a s výhradami. Neříkají mi to a jsem hrozně nejistý, když mám uhadovat nitro lidí, což jsem si dříve troufal.

Za co se cítíš vinen? Za všechno. Ovšem je to smíšené s celkovou zůflostí vůči různým současným společenským formacím a konvencím... Často mám chuť dupat po mnoha lidech nebo spíš po mechanismu, o kterém si myslím, že mě ničí, stejně jako se ničím sám tím, že se nepřizpůsobím.

Na co se v životě nejvíc těšíš? Na nějaké vzkrísení. Jenže víru ve vzkrísení postupně ztrácím. To vzkrísení znamená obnovení původního stavu? To znamená obnovení stavu žiju. Chtěl bys být světoznámý? Jistě. Ačkoli i když mě sláva nikdo nezahrnoval, tak už jsem pomýšlel na to, jak ji odmítat. Těšila mne představa, jak tvrdě odmítám interviewy.

Cím bys chtěl být světoznámý? Cím víc na tom rajtuješ, tak si uvědomuji, že to není ve středu mé pozornosti. Chtěl bych mít různé hmotné a aristokratické výhody. Anebo — pokud jsem se s tím setkal (a setkal jsem se s tím) — mě jistě opjela obdiv skupiny lidí. Ale ten obdiv má půvab jen v podobě panenské, když je to od určitých lidí. Takže nakonec dospěju k názoru, že být světoznámý je otrava. — Doufal jsem, že něco napíšu.

V co věříš? Jsem nevzdělaný, takže různá náboženství procházejí mimo mě. A nejen náboženství, vlastně vzdělaný člověk věří v jakési humánní hodnoty, automaticky. To je vůbec kořen toho, proč asi v nic nevěřím? Je jsem nevzdělaný. Co umíš, čemu rozumíš? To je právě ten věčný pramen mého neštěstí, — že neumím nic, že příliš otevřeně přiznávám, že neumím nic, že to dokonce rozhláším. Ale ještě teď se domnívám, že bych uměl leccos, kdybych... k tomu byl připuštěn.

Například? To jsou čistě sny. Jsem tak strašlivě zapletený ve svých představách, že by to bylo vlastně ještě víc k smíchu říkat, k čemu se hodím.

Komu co závidíš? To je taková hysterická mechanice. Závidím asi všechno všem. Hlavně sebestjistotu a vnitřní bohatství, citové a rozumové.

Z čeho máš největší strach? Vždycky jsem měl největší hrůzu ze všednosti. Když jsem byl šťastný, neměl jsem obavu, že to je všední. Ale teď ve mně neustále narůstá hrůza, že to je ne všední, ještě horší, že to je ubohý osud... ještě... Znáš nějaké takové slovo? Trapná historie — můj život. Zatím tomu odolávám a odděluji se od toho jako od nevyhnutelného zjištění.

Jak velký měsíční příjem by ti plně vyhovoval? Není to otázka ani příjmu. U nás ani za sebevíc peněz nedostanu to, co bych chtěl.

Kolik v dolarech? Když to vezmeš v dolarech, tak by mi asi stačil plat amerického dělníka. A kolik teď máš v korunách? Jedenáct set čistého. Kolik z toho dáváš domů? Čtyři sta.

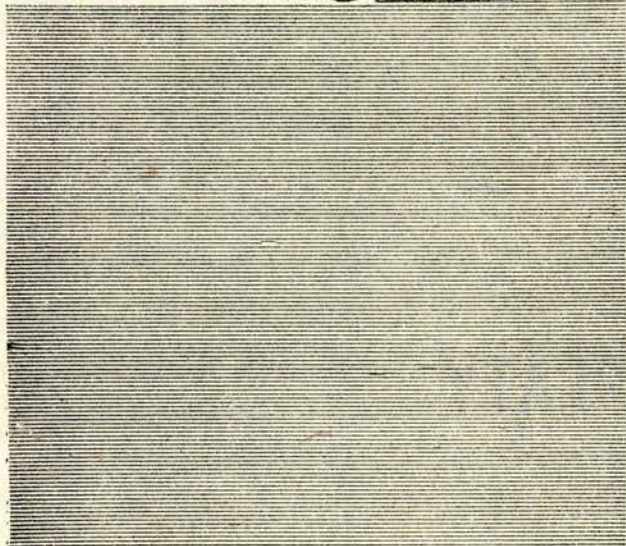
Kolik chceš mít dětí? Rád bych měl nějaké děti, z důvodů spíš citových a tradičních — pokládám rodinný život za jeden z monopolů štěstí... Ale na druhé straně se mi to nezdá vůbec možné a myslím, že by reálně bylo dobré, kdybych vůbec žádné děti neměl. To ti nemusím vysvětlovat — nejsem si jist, zda bych se o ně vůbec dovedl postarat a vytvořit aspoň minimální podmínky, abych nepřivedl na svět ještě oprávněnější soudce obviňovatele... Odpovědnosti ke svým dětem bych se nemohl zříci.

Kdybys děti měl, chtěl bys je vychovávat tak, jako tě vychovávali vaši? Chtěl bych je vychovávat co nejlip, ale zřejmě bych to nedokázal. Naši mě prakticky nevychovali, nechávali tomu volný průchod, což jsem považoval za neuvěřitelně demokratické. Ale nebyl jsem dost silný, abych ten, řekněme, cepulčí vliv dovedl nahradit vlastní kontrolou. Čekáš na zázrak? To ano, jediné na zázrak, čím dál tím víc jediné na zázrak. Vždycky jsem měl neobyčejné pochopení pro zázraky. Na to by mě každý kdykoli zmobilizoval.

S Richardem Fialou rozmlouval

Bohuslav Blažek

OBESTÍN

Milan Nápravník

(úryvek)

příšeří

Domnívají se, jak se tak dívají, že jsem se patrně do rána obilil. Shlížejí na mne tak velice šetrně, cosi si špitají, čichají, vzdychají, chvílemi odvrací soucité pohledy, slyším, jak mumlají: „Ohledy, ohledy...“ Směji se, jako by znali mé kroky. Směji se, nicméně, až se též usmívám, snad trochu hloupě a snad trochu nevhodně, přiznávám, že je mi do smíchu nejméně. Právě teď halasí před náhlou příhodou. Tak jsem to předvídal, není to náhodou, jsem jenom ze všeho tak trochu ospalý. Od rána mi tady leželi a hopsali. Od rána mi tady sčítali možnosti: modré prý od krve, červené od kosti. Jakési hádky a jakési pohádky, jakési sváry a čáry a máry. Snášel jsem přespráhlý po celé roky. Snášel jsem zrcadla, trny a cvoky. Snášel jsem žebříky, pytle a vajíčka, snášel jsem nože i odnože. Kožel Nyní, nyní se chýlím a rozplývám, ztrácím se v mlze a snad se i mýlím. Kdybych jen věděl, kdybych se rozpomněl, co jsem měl na mysli, nač tolik rachoty, proč jsem tu pobíhal, proč jsem tu ostával jestli snad z nezbytí anebo z ochoty? ... Stále mám pocit, kdybych se rozpomněl, že bych se pochopil, není to nesnadné, jestliže posedím, jestliže postojím, jestliže poležím, snad mě to napadne. Od náhlé příhody ke žluté hranici. Halasí, protože uvízl za vlasy. Koukají na mne, deru se trním, otvírám okno a potichu vrním. Zůstanou koukat. Začnu si broukat. Zůstanou viset a od rána k ránu tam před žlutou hranicí zirájí na nicy. Jenom at zirájí, tak je to v plánu. Snášel jsem, konečně, proč bych to nepřiznal, snášel jsem po léta. Snášel jsem v náručí. Věc se dá složit a řekl bych sestavit. Věc se dá zpřítomnit, znevěcnit, zmnožit. Za temných nocí a bez cizí pomoci. Volali na mne: „Uvázneš v nemoci!“ Tahal jsem po cestách pustých jak necesty, tahal jsem káru svých prken a cárů. Tahal jsem škatule. Tahal jsem plechovky. Tahal jsem dráty a ornáty, mechovky, tahal jsem zahrady. Tahal

jsem vemen. Tahal jsem zobáky, háky a semena. Tahal jsem krvavé, masité vidličky, tahal jsem přadena. Stehna a židličky. Tahal jsem oči. Tahal jsem žehličky. Tahal jsem vřtahy, prkna a dlahy. Tahal jsem kostelní okna a řemeny, tahal jsem vřstky, hrby a kameny. Tahal jsem pohyby. Udice na ryby. Tahal jsem sopky a kořinky, hrobky. Tahal jsem zdi lité z chladného betonu, tahal jsem trnové koruny, škopky. Tahal jsem za provaz. Zvonil jsem na poplach, zvonil jsem klekání v obsesi čekání. Snad že si myslím, jak se tak dívali, že jsem se patrně minul svým posláním. Snad že si mysleli, že je to poslání. Jak jim to vysvětlit? Poslání k posrání. Ztrácím se v mlze a zůstanu bez hlesu, zvednu, co náleží, někam to odnesu. To, co tu zůstane, to at tu zůstane, to co si odnesu, zůstane bez hlesu ... Z dálky je slyšet to varovné troubení, chvějivé troubení na mlžné rohy. Jenom at varují, jenom at čarují, jdou, kam je nesou a unesou nohy. Je ovšem, tak jako nakonec ve všem, i v tomto bludišti patrně chyba. Nakolik skutečná, nelze dnes odhadnout, určitá pochybnost, pochybná nehybnost. Sám se v něm častokrát obstojně vyznám. To mě sklíčuje určitým neklidem. Jestliže jednou lze toto vše pochopit, toto vše zpřítomnit, napadnout, uchopit, lze-li to jednomu, kdo může zaručit, že se to druhý pak nemůže naučit? Zdá se, že je to jen otázkou času. Jen věci náhody. Osudné výhody. Často pak v úplňku nemohu vydržet, nemohu udělat ani krok bez truňku. V takových nocích mám podivný pocit: zdá se mi, že ležím bez dechu na zemi. V takových snech mívám podivný pocit: cítivám závany, jako bych procitl. Od žluté hranice slyším ryk pranice. Cosi si špitají, čichají, vzdychají, chvílemi odvrací soucité pohledy, slyším, jak breptají: „Nezvrací, nezvrací...“ Snášel jsem po léta, snesu až do konce. Z dálky je slyšet to varovné troubení, bezmocné troubení na mlžné rohy. Ztrácím se v mlze. Zůstanu bez hlesu. Odsesu nakonec všechno, co unesu... Lopaty mlýna se nehnute černaí, není tu vánku, jen splhlé hadry. Tahal jsem sklokusy, padrny, pokusy, spařené stařený s dmoucími hadry. Tahal jsem poklice, pukliny, krokvice, tahal jsem za nosy, za šera, za rosy. Tahal jsem nažluklé hekání se strání, snášel jsem prostory. Vika a kašel. Od rána k ránu. Na jednu hromadu. Na jedno místo tak, jak bylo v plánu. Zdánlivě bez všeho vážného záměru, bez všeho projektu, neznae úměru. Volali na mne: „Uvázneš v nemoci!“ Bezmocné troubení do mlhy. Do noci. Nyní, nyní se chýlím a rozplývám, ztrácím se v mlze a snad se i mýlím. Co jsem měl na mysli? Plaze se chodbami, stále se setkávám s novými nesmysly. Na co ta zrcadla? Cvoky a žebříky. Na co ta vajíčka, sklíčka a knedlíky? Na co ty odnože? Na co ti mravenci? Na co ty zástupy krémových kredencí? Chápu, že tápu. Tápaní, myslím, je podmínkou chápání: tápu-li, chápu. Zdá se, že zas mají nějaké domněnky, dolíčky ve tvářích, oči jak pomněnky, shlížejí na mne s tak dojemným soucitem, že bych je s chutí snad přizabil kopytem. Směji se, jako by znali své kroky. Netuší, že mají zašité uši. Směji se, nicméně, když je tak sleduji, zdá se mi, že jim to patří a sluší. Od rána mi tady leželi v posteli, od rána se tady hrabali v bedýnce. Snesu to do konce, nelze je přerušit, nelze je okřiknout, popadnout za límce. Ostatně záhy jim rozpálím záhy. Zdá se, že přelezli k růžové křehkosti. Zdá se, že přelezli, nicméně nadarmo, v místnosti jsou jenom stříkance lehkosti... Chvilí to potrvá, nežli to přetrvá. Mezitím je, doufám, opustí síly. Cosi si špitají, nechám je špitat. Nechám je švitořit, vzdychat a škytat. Schrupnu si. Možná, že usnu i ve snu. Usnu i na stole v závojeném spánku. Možná,

že vyklouznu z pocitu pobytu, nedám se vyrušit dotykem vánku. V takových nocích mám podivný pocit: zdá se mi, že ležím bez dechu na zemi. V takových snech mívám podivný pocit: cítivám závany, jako bych procitl... Deru se trním a otvírám okno a naslouchám dvojímu pohybu moře. Snesu to do konce, nelze to přerušit, nelze to znehybnět, zadržet, porušit. Naslouchám, šeptá mi odvěkou odpověď, šeptá ji, ačkoliv nikdo se neptá. Ztrácím se v mlze. Zůstanu bez hlesu, zvednu, co náleží, někam to odnesu. Neznám cíl cesty, tím, že si představím na konci začátek, tím to nespravím. Jakýsi začátek, jakési dráty a jakési šlápoty, okvětní pláty. Jakési zahrady, zelená jezera, altány ukryté ve stínech večera. Jakési krámy a hadry a plechovky, jakési pružiny ze staré pohovky. Kdo to sem přitáhl? Kudy v té zahradě? Někam se schovali. Kdo je teď na řadě? ... Kdybych jen tušil, či kdybych se rozpomněl, co jsem měl na mysli. Nač tolik rachoty? Proč jsem tu pobíhal, proč jsem tu ostával, jestli snad z nezbytí anebo z ochoty? Stále mám pocit, kdybych se rozpomněl, že bych to pochopil. Ze bych se uchopil. Možná však, že je i lépe, že selhávám, možná, že nesehat, byl bych se utopil. Kdo může říci, kdo vymyslel svíci? Není tu vánku a nemelem, nemelem, z blízkého pobřeží duní ty rohy a dobře že duní: čas nehnute běží... Snad, že si mysleli, jak se tak dívali, že jsem se patrně sám nějak poválil? Snad že si mysleli, že je to válení? Jak jim to vysvětlit? Válení v kálení... Za temných nocí a s houserem v zádech, s kuřma očima s ohromným bělmem, jež pozvolna dostává žlutavý nádech. Vesica vesana. Na krku klky. Chrlení krve a za zády vlky. Tahal jsem čalouny, hybridy, tkalouny, tahal jsem do hněda pečené husy a trhal je na kusy pečlivě svačené. Tahal jsem slepené jestřábi zobáky. Tahal jsem svázaná hadra a čuráky. Chytal jsem naháčky na háčky. Praskliny. Cupance provádků, otoky, svraskliny, nezbednost bedny, retnaté sousto, vřikavá civečka, oprasky, jedny. Tahal jsem pověstný Sisyův kastrůlek krupičné kaše. Věc se dá složit. Věc se dá sestavit, věc se dá zpřítomnit, věc se dá znevěcnit, znevlastnit, zmnožit. Všechno buď stojí či leží, či stojí se. Co jsem měl na mysli? Možnost je trojí: za prvé, všechno to modré je od krve; za druhé, všechno to rudé je od kosti; za třetí, všechno to zbylé je bílé a vše, co je bílé, je jak rybí filé. Nyní, když sám se už chýlím a rozplývám, když se už ztrácím a obracím, ubývám, začíná v bílé být podivná síla. Ztrácím se v mlze. Už se tak nehojím, nemám už nutkání tvářit se drze. Zůstanu bez hlesu, zvednu, co náleží, někam to odnesu na blízké pobřeží. To, co tu zůstane, to at už zůstane, to, co si odnesu, zůstane bez děsu. Z dálky je slyšet to varovné troubení, matoucí troubení na mlžné rohy. Koho to varují? Před jakým krokem? Před jakým pohybem, opakem, cvokem? ... Jestliže jednou lze toto vše pochopit, toto vše zpřítomnit, napadnout, uchopit, lze-li to jednomu, kdo může zaručit, že se to druhý pak nemůže naučit? ... Lopaty mlýna se nehnute černaí, není tu vánku a hadry už pernaí. Jestliže se nechci opravdu vracet zas na stejná místa, pak nebudu zbylí: musím se pokusit od této chvíle si označit kořito červenou nití. Lopaty mlýna se nehnute černaí, není tu vánku a nebudu zbylí. Jestliže se nechci opradu vracet, jestliže opravdu nechci, cum tacet... Ostatně zdá se, že je příliš pozdě. Jsem příliš daleko, deru se trním a otvírám okno a tak jako tolikrát, docel potichu broukám a vrním. Od rána k ránu Zdá se že náhodou zase už halasí před náhlou příhodou. Tak jsem to předvídal. Jsem trochu ospalý. Od rána mi tady leželi a hopsali. Od rána mi tady sčítali možnosti: Modré prý od krve, krvavé od kosti. (1965)

ROZHOVOR

s Jiřím Ostermannem

J. Ostermann (1935 herec a režisér) byl v letech 1963 až 1965 iniciátorem původních večerů s poezií v pražské Viole, jejím prvním uměleckým ředitelem. (Hlavní představení z té doby: Komu patří jazz. Poezie Allana Ginsberga, jazz náš vezdejší. Startují ze San Franciska, Poezie Gregory Corza, Howl, jazz III.)

Otázka: Pane Ostermanne, proč jste odešel z Violey?

J. Ostermann: Koncem sezóny 1964–65 (druhé sezóny Violey) mi bylo dáno na vědomí, že další existence večerů s poezií je přímo závislá na změně dramatické koncepce, změně skladby obecně (převážně studentů) – a tím na mém odchodu, jenž to měl zaručit.

Otázka: Tím jste zmizel pro své obecně?

J. Ostermann: Ano, tím jsem zmizel pro své obecně, ztratil jsem možnost realizovat své dramaturgické záměry na dobu delší než rok. Ocíl jsem se v situaci komedianta, jenž nemá nic. Prostředky reprodukčního umělce vyžadují jistiště a hlediště – lze ho vytvořit v hospodě, v biografu, v kostele, v jakémkoli prostoru, ale u nás jenom za předpokladu, že najdete provozovatele. Protože jedině, jak známo, sám sebe provozovat nemůže.

Otázka: Další vaše veřejné vystoupení bylo tedy až po roce a několika měsících. Co jste dělal po celou tu dobu?

J. Ostermann: Samozřejmě, že po celou tu dobu, kdy jsem byl vzdálen publiku, jsem se nepřestal zajímat o současnou poezii, naši i světovou. Věřil jsem, že ve chvíli, kdy budu mít připraven nový, zajímavý, nevědní program, nebude nepřekonatelným problémem najít onen nutný „jevištní“ prostor.

V té době se mi dostal do rukou nepublikovaný text Milana Nápravníka Obestín, který jsem považoval za tak významný, že jsem se ho okamžitě rozhodl nast dovat,

přes nesmírnou obtížnost, jenž klade jak na paměť, tak na herecký projev vůbec.

V létě 1966 jsem našel pochopení pro svůj plán tento text realizovat u Městského výboru ČSM v Praze, jenž ačkoliv se běžné takovými úkoly nezabývá, mi vyšel – na rozdíl od jiných kompetentních institucí – vstříc. Umožnil uvedení Nápravníkovy básně v depozitáři NG, v bývalém kostele sv. Kateřiny v Praze.

Otázka: Představení se ale opakovalo jen několikrát.

J. Ostermann: Městský výbor ČSM měl bohužel možnost uvést pořad jen v několika reprízách, přestože zájem obecně nebyl tímto počtem představení vyčerpán. Jednal jsem sice o možnosti dalších repríz s kulturní správou NVP, ale bylo mi zřetelně naznačeno, že toto mé snažení není žádoucí.

Otázka: A po tomto intermezzu následovala další pauza?

J. Ostermann: Ano, dalších 16 měsíců. Snažil jsem se sice o opětovné uvedení Obestínu (a realizaci Kafkových dopisů Mileně), jednal jsem s radou pořadatelů (UKDDS, Státní židovské muzeum aj.), a dopadlo to vždy stejně: na počátku veliký zájem a nakonec suspektní chlad. Až letos, díky porozumění vedení divadla Na zábradlí (a jeho zájezdům) se podařilo uvést v obnovené premiéře Obestín v prvním lednovém týdnu. Další reprízy v tomto divadle se pravděpodobně uskuteční v březnu a dubnu letošního roku. Chci bych doufat, že tím alespoň poněkud zmi-

J. Ostermanna fotografoval Petr Hodan

zi ledová opona, která byla stažena mezi mnou a mým obecně tak dlouhou dobu. Ačkoliv moje zkušenosti mě naučily skepsi.

Otázka: Domníváte se, že ona dvouapůlletá ledová stěna zapříčinila, že budete muset znova jak na počátku hledat své obecně?

J. Ostermann: Obávám se, že do značné míry ano. A to, že jsem ztratil s obecně kontakt, považuji za největší újmu, která se může umělci stát. Nehledě i na

to, že mé někdejší publikum tvořili z větší části, jak jsem již řekl, studenti, tj. věkově proměnná vrstva – dnešní současní studenti mě už vlastně neznají.

Otázka: Může se vám ještě vůbec podařit si své obecně vytvořit?

J. Ostermann: To můžu dokázat vám i sobě, když budu mít možnosti vystupovat.

S JIŘÍM OSTERMANNEM ROZMLOUVAL

Tomáš Pěkný

student 10

O poslání a újme

Stanovisko předsednictva ÚV ČSM k některým aktuálním problémům mezi pražskými vysokoškoláky

Předsednictvo ústředního výboru Československého svazu mládeže projednávalo na své poslední schůzi řadu otázek, které se týkají zvláště činnosti Svazu mládeže na pražských vysokých školách a rozhodlo se k nim uveřejnit toto stanovisko:

V minulých dnech se konal z iniciativy Vysokoškolského obvodního výboru ČSM v Praze aktiv funkcionářů ČSM z pražských fakult. Byly na něm projednávány především otázky, související s následky strahovské studentské demonstrace a připomínkami některých studentů ke zprávě mluvčího vlády, jež byla před časem zveřejněna. Studenti a vysokoškolské orgány ČSM vyjádřili s jednotlivými formulacemi nesouhlas. Uvádějí, že z textu zprávy by neinformovaný člověk mohl vyvozovat, jakoby příčiny demonstrace byly malicherné, připomínají, že nešlo jen o dílčí výpadky v dodávce elektrického proudu, ale o vypínání celého areálu, a to nejednou. Dále vyjádřili svůj nesouhlas s tím, že nedostatky, které zpráva uvádí k činnosti veřejné bezpečnosti jsou omlouvány jinými nedostatky, místo aby z nich byly vyvozeny závěry; z průběhu jednání mezi zastupci KRASu a VB dovozují, že výkonná moc si u nás může sama rozhodnout o tom, je-li její postup zákonný či nezákonný.

Zabývali jsme se těmito názory a současně jsme zhodnotili i postup ústředního výboru ČSM v souvislosti s událostmi na Strahově. Funkcionáři ústředního výboru ČSM sešli při řešení, zejména následků strahovské demonstrace, pozitivní úlohu a jejich poznatky i stanoviska, která zaujali, pomohla vyřešit mnoho složitých problémů. Jejich činnost přispěla ke zhodnocení a vyvození závěrů, jež byly přijaty vládou. S jejich postupem bylo podrobně seznámeno plenární zasedání ústředního výboru ČSM a plně s ním souhlasilo. Jsme však zajedno s funkcionáři kolejni rady areálu Strahov v jejich připomínkách k některým formulacím ve zprávě vládního mluvčího. Především v těch, které ukazují nedostatky na Strahově jako chyby dílčího charakteru a v těch, které nesouhlasí, aby se jedny nedostatky vysvětlovaly jinými. Ne-

můžeme však souhlasit s připomínkami, které uvádějí v pochybnost naši zákonnost. Zákony jsou jen jedny a dodržovat je musí každý. Je známo, že problematikou se zabývala nejen veřejná bezpečnost, ale i orgány generální prokuratury, které přijaly jednoznačné stanovisko. Studentská demonstrace nebyla předem hlášena, nebyla povolena. Platná právní norma to zcela jasně ukládá. Protože se tak nestalo, byl to přestupek. Stejně tak považujeme za správné, že nebyl distribuován bulletin vysokoškolského obvodního výboru, protože obsahoval neověřené a jednostranné informace, jejichž pravdivost nemohla být dokázána. Proto ústřední výbor ČSM požádal předsednictvo VOV ČSM, aby do zveřejnění vládní zprávy nebyly vydávány a rozšiřovány další informace a zmíněné číslo nebylo ÚV ČSM i MV ČSM rozesíláno. Vysokoškolský obvodní výbor ČSM toto doporučení a žádost ÚV ČSM akceptoval teprve až po své konzultaci s ministerstvem vnitra. Ústřední výbor proto nelze na základě jednoho zákroku vinit, že tímto činem narušil spojení mezi VOV ČSM a fakultami, protože nebránil a nebránil výměně jiných informací mezi VOV ČSM a fakultními organizacemi.

Ústřední výbor ČSM také požádal kompetentní orgány, aby vytvořily takové podmínky života studentů na koleji, které by vyloučily opakování podobného případu. V současném období mimo jiné je zpracováván s ostatními vysokoškolskými centry, včetně Prahy, návrh na posílení úlohy kolejních rad a podíl studentů na řízení života v koleji.

Chybou v činnosti ústředního výboru ČSM bylo, že dostatečně neinformoval veřejnost o svém postupu v průběhu jednání a že to nečinil dokonce ani tehdy, když postup sekretariátu a předsednictva ÚV ČSM byl projednán a schválen plenárním zasedáním. Rovněž musíme konstatovat, že při řešení strahovských událostí se jen nepatrně angažoval městský výbor ČSM v Praze.

Tyto skutečnosti spolu s nepravdivým tvrzením, že ÚV ČSM zakázal vytvořit akademickou radu studentů na filosofické fakultě University Karlovy, a fakt, že MV ČSM odložil konání aktivy z 20. 12. 1967 na 13. 1. 1968 vedly některé účastníky aktivy k následujícímu závěru: vysokoškolské organizace nejsou v současné době za těchto podmínek schopny realizovat svá usnesení.

Na aktivu byl také několikrát velmi ostře kritizován ústřední výbor ČSM. Bez jakýchkoli podrobnějších důkazů byl například obviněn z degradace své vysokoškolské rady, z přehlížení výsledků celostátní vysokoškolské konference z roku 1965 a ze „zašuplíkování“ materiálů komise 11, která vznikla na této konferenci. Ústřední výbor ČSM je prý v této době nejkonzervativnějším orgánem. Rád by vysokoškolským jako členům ČSM vládl, ale nechce je jako členy respektovat. Ústřední výbor ČSM byl označen za orgán, který se již delší dobu staví proti všem zájmům studentů. Jeden z diskutujících prohlásil, že vyšší orgány jsou vždy překážkou pro činnost organizace a navrhl, aby vysokoškolský obvodní výbor ČSM v Praze uspořádal referendum, zda má být vytvořena samostatná studentská organizace. Během aktivy také oznámil člen předsednictva VOV ČSM Zdeněk Pinc, že v současné době je pro něj členství v ČSM spojeno s otázkou viny, a proto ze Svazu vystupuje. Spolu s ním vystoupili z ČSM ještě Miroslav Týl, Jiří Holub a z pléna Vysokoškolského obvodního výboru ČSM odstoupil Karel Kovanda. V závěru aktiv podpořil návrh uspořádat na pražských vysokých školách referendum, které by vyjádřilo názor vysokoškolských školáků na to, jakou organizaci chtějí mít. Tohoto referenda se mají zúčastnit všichni studující Československé státní příslušnosti bez ohledu na členství v ČSM a uspořádání referenda má zajistit Vysokoškolský obvodní výbor ČSM v Praze.

Na aktivu nikdo neřekl, jaký program by měla samostatná studentská organizace mít. Z jeho průběhu je možno usoudit, že by se jednalo o organizaci, která by nebyla založena na demokratickém centralismu, měla charakter akademického spolku. Jaké problémy by měla řešit, neuvědli nikdo.

Považujeme za nedostatek v práci ústředního výboru ČSM poměrně dlouhé období, v němž nepracovala vysokoškolská rada. Souvisí to s velmi pomalým procesem jejího ustavování po V. sjezdu ČSM a je to chyba, kterou ve velmi krátké době napravíme. Vysokoškolská rada má v našem Svazu to postavení, které jí dal demokratický V. sjezd ČSM. V současném období projednáváme některé náměty, které by její postavení a pravomoc ještě rozšířily.

Nezatožňujeme se s tím, že ústřední výbor přehlíží výsledky celostátní studentské konference z roku 1965. Přehlíží-li někdo tyto výsledky, pak jsou to ti, kdo takovým tónem vystupují. Fakta o tom, jak ČSM uskutečňoval závěry této konference byla průběžně zveřejňována a je možno si je ověřit. Připomínáme však, že tyto výsledky je možno jen zčásti připsat jako zásluhu plénu a předsednictvu Vysokoškolského obvodního výboru ČSM v Praze. Většinou se na tom podílel aktiv Vysokoškolského obvodního výboru ČSM a jeho komise, v celostátním měřítku pak především Vysokoškolská rada ÚV ČSM.

Jedním z hlavních požadavků konference například bylo, aby ČSM měl své zástupce ve vědeckých radách fakult. V současné době je tento požadavek nejen plně uskutečněn, ale také uzákoněn. ČSM je zastoupen nejen ve vědeckých radách fakult, ale i v kolejišských všech vysokých škol. V současné době se propracovávají nové návrhy na organizaci studentské vědecké činnosti i k rozvoji oborové spolupráce vysokých škol. Vysokoškolský obvodní výbor ČSM v Praze je v kontaktu s oborovým fideletstvím ČKD a byla již uzavřena dohoda mezi jednotlivými fakultami a ČKD o systému přípravy absolventů technických fakult na práci v tomto velkém praž-

ském podniku. Účinně se rozvíjí spolupráce s Universitou 17. listopadu.

Členové ČSM z pražských vysokých škol dosáhli svého zastoupení v řadě mimoškolských orgánů. Jak známo, byl usku- tečněn požadavek vytvořit v Praze vysokoškolský klub, který byl na základě dohody VOV ČSM a Raj otevřen v kavárně Vltava. V současné době jsou ve stadiu příprav další vysokoškolské fakultní kluby. Vysokoškolský obvodní výbor ČSM v souladu s možnostmi a potřebami vysílá své delegace do zahraničí, uskutečnila se řada výměnných zájezdů studentů a studentských brigád. Jen letos mělo 800 pražských vysokoškolských příležitost účastnit se výměnných brigád v SSSR, řada studentů se účastnila činnosti v NDR, Jugoslávii a uskutečnil se i mezinárodní budovatelský tábor v Cambridge. Jedná se o převzetí rekreačního objektu pro sportovní základnu pražských vysokoškolských. Podstatně se rozrostl i sportovní inventář pražské vysokoškolské organizace ČSM. Se zdarem byla projednána i další existence fakultních časopisů na ČVUT.

Dobrá byla i spolupráce s kolejišními radami, zejména technických fakult, a vedením vysokých škol v připomínkovém řízení k návrhům kolejních řádů. Byla otevřena manželská kolej a proveden průzkum kolejí dotazníkovou metodou. Řešení cenové kategorizace naváže právě na tento průzkum. Činnost zahájil i studentský podnik služeb a úspěšně pracoval i studentský hotel. Úspěšně bylo zakončeno jednání o studentských půjčkách a kladně bylo dokončeno i jednání o studentské rekreaci s odborovými orgány. Za účasti Svazu mládeže byl přehodnocen stipendijní řád.

Je zcela přirozené, že nebylo uskutečněno ještě všechno, co je v rezoluci celostátní konference. Je však přinejmenším nespravedlivé hovořit o tom, že ústřední výbor potřebuje studentů přehlíží. Taková slova nám může adresovat jen ten, kdo záměrně nedoceňuje práci, která byla vykonána.

Kdyby bylo pravda, že ústřední výbor se delší dobu staví proti zájmům studentů, kdyby

bylo pravda, že je nejkonzervativnějším orgánem, překážkou pro činnost organizace a „kdyby rád vysokoškolským vládl, aniž by je jako členy respektoval“, kdyby projevoval jen brzdicí snahu, nevedl by patrně společně s vysokoškolskou radou jednání, při nichž v jiných institucích a organizacích prosazoval a také prosadil oprávněné zájmy studentů. Dosažené výsledky a rovněž situace v mimopražských vysokoškolských centrech, kde se neprojevují podobné odstředivé snahy jako v Praze, to dokládá.

Stejně tak je známo, že „komise 11“ se rozpadla pro názorové rozdíly. Některé materiály byly dílem jednotlivců a jako jejich názory byly předloženy ústřednímu výboru v předsjezdové diskusi. Toto stanovisko bylo přijato plénem VSR. Proto tvrzení o „zašuplíkování“ materiálů komise 11“ je neopodstatněné.

V kritické diskusi, která probíhala na našem zasedání, jsme si uvědomili řadu nedostatků v přístupu ústředního výboru k činnosti ČSM na vysokých školách. Především jsme se zamýšleli nad tím, jak se mohlo stát, že jsme neznali havarijní situaci strahovského zařízení a její vliv na náladu studentů ještě před událostmi samotnými. Jak se mohlo stát, že ani VOV ČSM a jeho předsednictvo nesignalizovaly svazáckým orgánům tuto kritickou situaci. Došli jsme k závěru, že spojení mezi ústředním výborem bylo nedostatečné. Jsme rozhodnutí tento stav změnit.

Kritizovali jsme rovněž, že jsme nedostatečně informovali veřejnost o studenty o tom, jaká stanoviska zaujímá ústřední výbor ke studentským problémům. Žádáme proto vysokoškolskou radu, aby v dohodě s fakultními organizacemi výrazně v brzké době zlepšila vzájemnou informovanost. Rozhodli jsme, aby všechna jednání orgánů ÚV ČSM a vysokoškolské rady byla soustavně zveřejňována ve Studentu.

Náš Svaz a jeho ústřední výbor spolu s vysokoškolskou radou si musí stanovit svůj perspektivní plán činnosti. Měl by vycházet z těchto námětů:

- vytvořit prostor pro politickou činnost vysokoškolských studentů, rozvíjet politické diskuse a polemiky;
- spoluvytvářet optimální podmínky ke studiu a zvyšovat podíl studentů na řízení a životě vysokých škol;
- shrnout všechny politické, sociální, právní, studijní a kulturně společenské potřeby a zájmy vysokoškolské mládeže a jasně stanovit, které z nich může uskutečnit ČSM, na které z nich jeho vlastní síly nestačí, a veřejně žádat, aby se jimi zabývaly příslušné orgány a instituce;

- pravidelně předkládat studentské veřejnosti zprávy o tom, jak se tyto úkoly realizují;
- pokračovat v důsledné diferenciaci činnosti věkových a sociálních skupin mládeže v jednotné organizaci, zvyšovat pravomoc a odpovědnost rad včetně vysokoškolské a rozvíjet oborovou spolupráci v celostátním měřítku.

Obracíme se na vysokoškolskou radu, aby do 30. června 1968 v duchu závěrů V. sjezdu ČSM projednala a přijala za širší účasti studentů koncepci své činnosti. Obracíme se na všechny vysokoškolské členy ČSM na vysokých školách, aby svými podněty a náměty vysokoškolské radě pomohli.

Každý jistě pochopí, nesouhlasíme-li s tím, aby vysokoškolský obvodní výbor ČSM uspořádal referendum. Tento závěr pražského vysokoškolského aktivu odporuje stanovám. Je v rozporu se základním dokumentem Svazu mládeže, který byl demokraticky a v obšírné diskusi před sjezdem posouzen a pak přijat. Jeho změnu nemůžeme provést ústřední výbor, je muž byla dána důvěra a byl sjezdem pověřen, aby zásady na něm dohodnuté dodržel.

Členství v ČSM je dobrovolné a individuální. Proto nemáme námitky proti tomu, když se někteří studenti rozhodli využít svého práva a vystoupit z naší organizace. Je to jejich věc. Avšak nemůžeme souhlasit s tím, aby výsledky navrhovaného referenda zavazovaly celé skupiny osob a tedy každého jednotlivého člena k tomu, zda má či nemá v organizaci být. Nemůžeme souhlasit ani s tím, aby organizátorem referenda byl svazácký orgán, protože by tím porušil stanov. Bylo by nedemokratické a protismyslné, kdyby hlasování nečlenů ČSM mělo rozhodovat o tom, zda členové Svazu mládeže mají zůstat nebo odejít ze své organizace.

Chceme proto zdůraznit, že náš Svaz je dobrovolnou organizací mládeže, jejíž nedílnou součástí tvoří i jeho členové studující na vysokých školách. Společně s nimi a všemi mladými lidmi budeme v nových podmínkách realizovat zájmy mladé generace, prosazovat je v životě a starat se o to, aby se uplatnily síly a schopnosti mládeže. V tomto duchu vítáme každý námět a doporučení a jsme připraveni se společně se všemi mladými lidmi podílet na jejich uskutečnění.

Předsednictvo ÚV ČSM

Vysokoškolská rada ÚV ČSM se sejdě 6.—7. února 1968, neboť na termín 3. února, který jsme uvedli v minulém čísle, se nepodařilo zajistit pro její členy noclehy.

(L)

MILAN NÁPRAVNÍK VYŠEL ZE SURREALISMU a nebylo by zcela bez smyslu, kdyby si pravověrní surrealisté dodnes činili jisté nároky na právo zahrnovat ho do okruhu autorů, kterým nejsou cizí surrealistická východiska. Stejně dobře by se ovšem mohli Nápravníka dovolávat i stoupenci různých experimentálních tendencí moderní poezie, zahrnovaných kritikou konvencí pod pojmem konkrétní poezie. A — do třetice — hlásí-li se o své právo na Nápravníka i ti, pro něž je jedinou mírou umělecké nádhavosti existenciální autenticita textu a síla a konsekvence jeho významového sdělení bez ohledu na estetické doktríny, má i jejich počinání svou zřejmou logiku. Není na tom celém nic divného: Nápravník — jako ostatně každý skutečně dobrý autor — se vymyká každému jednoznačnému zařazení, jde si svou — neopakovaněly nápravníkovskou — cestou, které je lhostejné, do kterého z různých hnutí ji kdo zařadí či nezařadí. Nápravníkovská síla není v tom, jak naplňuje různé programy, ale v tom, jak je přesahuje.

Je hanbou pro současné české vydavatelské poměry (ale zároveň to je pro ně i v jistém ohledu symptomatické), že tento moderní a zajímavý autor nemohl dosud knižně vyjít. Přesně by bylo nesprávné chápat Ostermannovu interpretaci jako pouhou náhražku knižní publikace: málokteré texty tak provokují k auditivnímu tlumačení, jako právě texty Nápravníkovy. Jejich titaničský charakter jako by přímo předpokládal jakýsi kolektivní zážitek, což nás dokonce vede k trochu ztřeštěnému nápadu, že by nejstříhanejší mohly tyto texty možná působit, kdyby byly kolektivně čteny celým publikem — na způsob modlitby v kostele. Kdoví, třeba se někdy orapodivný „happening“ uskuteční.

VACLAV HAVEL

SNÍMEK MICHAL VOKRAL

student 11

GOL

ČILE SE ZMĚNILO CHILE

Ze země, která se nám dlouho jevila jako zaslíbená, přicházejí, jedna za druhou, Jobovy zvěsti. V podobě čísel, ale kód je naprosto srozumitelný: 1:4, 1:3, 1:4... Pokaždé nás porazil nějaký klub. Ne sice klub ledový, ale přece jenom klub. Finalista mistrovství světa 1962 vystupuje v daleko méně hodnotné a náročné soutěži, náhodou v téže zemi Jižní Ameriky, jako nejlehčí soupeř ostatních mužstev.

Všem stavitelům našeho národního mužstva i dalším, kteří s ním měli společné i jiné věci, se podařilo něco nebyvalého, a historie našeho sportu to určité výrazně zaznamená. Přivést během pěti a půl roku československý fotbal co do mezinárodního kontextu zu grund, je záležitost skutečně výjimečná a asi neopakovatelná. Viděno v tomto světle — jaké štěstí, že jsme s těmi lry v Praze prohráli! Jet na mistrovství Evropy takto označování, na to už by musela být povaha. Neříkám ovšem, že by se takové povahy nenašly. Takový trenér Marko, jehož rezignaci po zápase s Irskem veřejnost marně očekávala, aby snad měl hroší kůži.

Nezmůžu se na nic jiného, než na konstatování člověka, kterého všechno zajímá, ale stojí vně. Ale který vidí, že to nemůže být normální. Že na řízení našeho fotbalu se podílejí lidé neschopní, či s jinými negativními vlastnostmi poznamenaní. Šilenství klubismu, všechny ty odbory přátel, nebo jak se jmenují, se svými tiskovinami, jejichž obsah je naplněn řečmi, které připomínají doby dělnických spolků Františka Ladislava Chleboráda, jim nahrává zase jinou, ale stále typickou českou uličkou.

Sparta je pořád železná, Slavia je pořád nesmrtelná, Viktorka Žižkov je už zas Viktorka. Neznámí v pozadí jsou pořád stejně neznámí a stejně mocní, liga je vyrovnaná a dramatická, gáze vyšší a prémie stojí za to. Jen národní mužstvo odjelo do zaslíbené země Chile na svůj vlastní funus. Který je ovšem podle slov vrchních představitelů našeho fotbalu Marka a Choutky finančně nesmírně výhodný.

PETR FELDSTEIN

ODPOVĚDNÁ ODPOVĚDNÁ

ČTENÁRKA Z. S. Z PRAHY SE PTA: MO-
HOU MIT ZVÍRATA POCIT KRÁSNA?
ODPOVÍDÁ RNDr. ZDENEK VESELOVSKÝ,
ŘEDITEL ZOOLOGICKÉ ZÁHRADY V PRA-
ZE:

Aby mohla zvířata mít pocit krásna, to znamená, aby mohla vnímat umění jako takové, musela by mít schopnost abstraktního myšlení. Tato schopnost však u zvířat neexistuje, a nemůžeme jim ji přisuzovat ani na základě jejich eventuální reakce na určitá umělecká díla. Tyto reakce jsou totiž vesměs biologické podstaty a nemají s abstraktním myšlením a vnímáním umění naprosto nic společného.

Pokud budeme o těchto reakcích hovořit, musíme si uvědomit, že se ve většině případů jedná o tzv. vyšší druhy živočichů, o savce a ptáky. Některé pokusy, které byly v této oblasti uskutečněny, jsou zajímavé.

Ukážeme-li hřebci Picassův obraz klisvy s jejími druhotnými znaky, začne hřebec projevoval nepokoj a snahu pářit se. Na obrazy reagují určitým způsobem i opice: vidí-li vyobrazenou potravu (banány, pomeranče), snaží se z tohoto obrazu potravu vzít. U opic byla zkoumána rovněž schopnost uměleckého projevu. Samce a samice šimpanze měli k dispozici barvy a plátno, rozdíl v způsobu malování byl patrný na první pohled. Samci malovali rozmáchlými, různými tahy, barva byla rozložena po celém plátně, samice, na rozdíl od samce, nanášela barvu stále na jedno místo. Je to projev druhotné podřízenosti, jakéhosi strachu se projevit, s uměním však žádný z těchto projevů nemá nic společného.

Je celkem známým faktem, že např. kůň je schopen si na určitou dobu zapamatovat některou hudební skladbu. Zde však jde o podmíněný reflex, naprosto neovlivněný tím, že by se zvířeti zmiňovaná skladba líbila.

Existuje pochopitelně ještě řada pokusů a zjištění, všechny však dokazují, že zvířata pocít krásna mít nemohou.

V PRÍSTICH ČÍSLECH OČEKÁVEJTE:

■ Znamená 90 procent přidělených dětí do péče matek po rozvodovém řízení to, že ženy jsou kvalitnějšími rodiči, a lépe děti vychovávají? (Otázka P. P. z Gottwaldova.)

■ Byli všichni členové tzv. protistátního spikleneckého centra vedeného Rudolfa Slánským občanský i stranický rehabilitováni? (Otázka J. D. z Prahy)

■ Je nynější podoba prostranství v místě, kde kdysi stál Stalinův pomník už definitivní? (Otázka J. S. z Prahy)

SNÍMEK OLDŘICHA KARASKA

DOUČOVACÍ KROUŽEK

lekce pátá

■ O výchově

Vážení přátelé, v dnešním doučovací kroužku se věnujeme velmi důležitému oboru, ve kterém, jak se domnívám, nejste dostatečně vzděláni, neboť velké většině z vás chybí to základní, a to jsou zkušenosti.

Chci vám poradit a alespoň zčásti vaše mezery ve vzdělání zaplnit, abyste se v začátcích nedopustili některých chyb jako vaši otcové.

O čem budeme hovořit dnes? O nejtěžší a nejdůležitější práci, která v příštích letech čeká většinu z vás — o výchově dětí, o výchově nových lidí.

Člověkem se nestane bezbranný človíček hned a z ničeho nic. Člověka je třeba teprve vytvořit. Jsou na to rodiče připraveni? Jsou schopni, sami nedokonalí a nezkušení, přistoupit k této tak odpovědné práci? Nejsou. Proto jsem se cítil povinen sepsat několik základních pokynů, podle kterých se vám (při důsledném dodržování) zcela jistě podaří během devíti měsíců vychovat člověka.

Postup vychovávání:

K tomu, aby se váš syn, dcera či jiný potomek stal zdárným a platným občanem své země, krajiny či obce — je nutno započít s jeho výchovou již v raném věku. Nejlépe v krátkém období, kdy ještě nedokáže číst noviny a není školou povinný. Začneme-li s výchovou později, bude naše činnost v mnohém komplikována.

ným a platným občanem své země, krajiny či obce — je nutno započít s jeho výchovou již v raném věku. Nejlépe v krátkém období, kdy ještě nedokáže číst noviny a není školou povinný. Začneme-li s výchovou později, bude naše činnost v mnohém komplikována.

Proto začínáme s výchovou již:

1. v prvním měsíci — kdy svého potomka učíme plavat. Tato znalost mu bude v životě velmi užitečná. Doporučuji styl znak, neboť je velmi pohodlný a lze při něm koukat do modré oblohy (nejdou-li náhodou mraky).

2. ve druhém měsíci — ho seznámíme se zvířaty. Pozná jich v životě hodně, a tak bude pro tato setkání náležitě připraven.

3. ve třetím měsíci — začínáme s pravidelným cvičením pro získání pružnosti, přizpůsobivosti a pro snadné ohýbání zad.

4. ve čtvrtém měsíci — již můžeme přistoupit k výuce nadávání. Tato činnost je velmi potřebná a mezi dospělými hojně rozšířená. Váš potomek ji bude používat k odreagování sebe samá, když se bude kdesi

v ústraní snažit narovnávat záda.

5. v pátém měsíci — musí váš potomek ve velmi krátkém čase zvládnout shovívavý a trpělivý úsměv. Ano, takový úsměv, kterým se později dokáže přenést přes všechno.

6. v šestém měsíci můžeme hned navázat s tréninkem v pokrčování ramen. Tuto činnost pak doprovázíme úsměvem. Děláme-li obě najednou, dosáhneme velmi působivého účinku.

7. v sedmém měsíci — začneme s výukou zpěvu. Váš potomek si později velmi rád zapívá (i ve střízlivém stavu). Při písni se totiž dá často zapomenout na všechno.

8. v osmém měsíci — ho naučíme, vyprávět anekdoty. Tato činnost mu bude v životě také velmi užitečná, zvláště v rozpoložení, kdy bude se svým okolím nespokojen. A to se může i při dobré výchově přihodit. Dá-li ve společnosti k lepšímu jeden politický vtíp, jeho stav se na čas zlepší.

9. v devátém měsíci — ho konečně naučíme pít pivo. Umožníme mu tak, že se v pozdějším životě vždy alespoň na chvíli stane schopným politikem, sexuálním přeborníkem a alespoň občas samostatným člověkem, protože tu sklenici šl bude muset zdvihnout sám. Splníme-li důsledně všechny body nemusejí mít o svého potomka nejmenší obavy — bude dokonale připraven pro život, který si s ním nebude hrát, jak řekl kdosi, kdo to v životě neměl lehké.

Dnešní lekci připravil

-BER-

FÓRUM

„Kam jedete, pane Lüvy?“

„Já? Do Prostějova.“

„Poslyšte, pane. Když vy mi řeknete, že jedete do Prostějova, jedete jistě do Olomouce. Já ale vím, že jedete do Prostějova. Tak proč lžete?“

(Z židovských anekdot sestavených Karlem Poláčkem)

■ Soupeř astrologů

Astrologové, stejně jako vykladači z ruky a dalších jejich kulegové, dostali teď nebezpečnou konkurenci. Ve Francii a v západním Německu se objevily první horoskopy vypracované elektronickým počítačem.

Přílišný přístroj je model IBM 360-30 a během čtyřiceti vteřin vypracuje stejný výsledek, k jakému zkušený astrolog potřebuje nejméně dva až tři dny. Přístroj vyžaduje ke své práci několik nezbytných dat. Datum narození, hodinu narození a místo narození. To postačí k vypracování ascendentu a nejvýznamnějších pozic souhvězdí. Přístroj potom ze svého nitra vypustí i desetiřádkový rozbor osobnosti s příslušným horoskopem.

Poněvadž zprávu o elektronickém počítači horoskopů přinesl jako jeden z prvních hamburský časopis Stern, neopomněl ke své zprávě připojit i ukázkové horoskopy západoněmeckého kancléře Kiesingera a pro dámy horoskop exulantky, řecké královny Marie.

O Kiesingerovi, narozeném 6. dubna 1904 ve 20,15 hodin na 48. stupni s. š. a 9. stupni východní délky, automat říká: „Hledá moc. Je inteligentní a je nadán mimořádnými vůdčivými schopnostmi. Byl by z něho velice dovedný chirurg, dobrý řezník nebo udatný voják. Jeho schopnost polemizovat ho může nakonec dovést až k politice. Ví, jak si získat popularitu, nicméně by se měl vystříhat pochybné společnosti. Během svého života nedosáhne sice pozoruhodného úspěchu, vždy se však může spolehnout na dobré přátele.“

O řecké Anně Marit, narozené 30. srpna 1946 v 16.45 hod. na 56. stupni s. š. a 12. stupni východní délky (Kodaň), automat prohlásil mimo jiné ještě před královským odchodem do římského exilu: „Její slunce je v VIII. obrázci. Znamená to krize a těžkosti. Během svého života pozná výšiny i hlubiny. Nežiská-li dědictví, bude žít ve velmi tísnivé finanční situaci. Je nadána mimořádnou inteligencí.“

Poněvadž má Venuši v obrázci IX., znamená to daleké cesty. Mars ji činí nerózní a dohání ji užití ukládky prostředky. Provdá-li se, bude její manžel postaven před těžké finanční problémy, které mohou nakonec vést k vyplacení.

Tolik tedy chladně uvažující elektronický mozek. Pouká vím, astrologové i ostatní jejich spolupracovníci však kládí vždy důraz na nedejtinovatelné, „vyšší“ nadání své osobnosti, kterým se právě těší! Oa prostých, „nevidoucích“ smrtelníků. Co oni tedy řeknou této opovržlivé konkurenci atomového věku? (bš)

HOROSKOP

NA OBDOBÍ 28. LEDNA - 6. ÚNORA

BERAN (21. 3.—21. 4.)

Beran! Neprozahálejte v tomto týdnu zbytečně ani minutu! Zvláště se to týká typů A a B. Kladná amplituda ve vašem poli bude jen přechodného rázu a velice rychle „dozraje“. Co nevykonáte dnes, nebude už asi zítřka možné. Nebo to nepůjde tak snadno — nebo ne tak dobře. Nezapomínejte však na řádnou míru! V podnikání i při odpočinku!

BÝK (21. 4.—21. 5.)

Typy A mohou využít vhodné příležitosti a trochu se svězt s příslušnými předcházecího pole. Skupině B a C už to tak lehkou nepůjde. Během tohoto období se zbytečně nerozčilujte, nerozrušujte, ani nevzrušujte! Mohli byste si sami přivodit nemilou vnitřní bolest s průvodní citovou depresí. Nezapomínejte, že ukvapení vám vůbec nesvědčí!

BLÍŽENCI (21. 5.—21. 6.)

Blíženci A na tom budou konečně o poznání lépe. Zvláště ti, kteří dali na naše upřímné rady a „vlastním přičiněním“ se připravili. Mnozí z vás nám patrně ještě nedůvěřují a není divu. Předpovědi tohoto typu jsou u nás dosud něčím naprosto nezažítým. Vlastní zkušenosti se však můžete přesvědčit, že se nemýlíme víc než naši „meteorologičtí“ kolegové.

RAK (21. 6.—21. 7.)

Z Raků na tom budou tentokrát poměrně nejlépe typy C. Běčka si užijí své a bude lépe, vyrovnají-li se s přechodnou disharmonií ve svém rodinném prostředí. Mohou

však zdárně využít zvýšené schopnosti k aktivnímu jednání a zasahování. Počítejte s nemilou možností zásahů do svého soukromí a s omezením vaší osobní svobody!

LEV (21. 7.—21. 8.)

Lvi, zvláště A a C, prožijí asi týden svého „ročního minima“. Obrazně by se dalo tvrdit, že se jim nebude dařit nic, a dokonce ani to. Bude dobře, daří-li si pozor i na svůj zdravotní stav. Neměli by se zbytečně vyslovovat. Harmonický rytmus jejich srdce jim může být citlivým ukazatelem. (Tentokrát především z hlediska fyziologického.)

PANNA (21. 8.—21. 9.)

Typy A a C mohou prožít tento týden v klidu, asi na normálu svých letošních fyzických i duchovních možností. Skupina B však bude mít ztížené postavení. Fyzická složka jejich subjektu se může dostat do nepřijemného rozporu s jejich vlastní psychikou. Krize by mohla nastat asi ve dvou třetinách tohoto období. Braňte se zklidněním!

VÁHY (21. 9.—21. 10.)

Váhy budou tentokrát plně „na ložených“. Sice na obou ramenech, ale hodně přes váhu. Pro typy A a B bude tento stav snesitelnější, než pro typ C. Jejich trpělivost je už napínána příliš dlouho. Není divu, že přichází únava. Je nutné naučit se „spát v sedle“, umět odpočívat v chůzi i při jízdě „pražskou tramvají“. Nepodceňujte duševní hygienu!

ŠTÍR (21. 10.—21. 11.)

Štíři projdou v tomto týdnu uzlovým bodem, to je místem „nejmenšího rozruchu“. Tím dosáhnou toho, po čem tak dlouho touží. Chvilky opravdového klidu. Měli by ho

co nejpříjemněji využít. Mohlo by to pro ně být období příjemných smyslových a estetických zážitků. Citlivě vybranou a dovedně režirovanou „hudební kulisu“ rozhodně doporučujeme!

STŘELC (21. 11.—21. 12.)

Střelci A a B budou mít příležitost užít své duchaplnosti. (Pochopitelně pouze ti, kteří svého ducha příliš nezanedbávají.) Mohou dobře uplatnit i své rétorické vlohy. Typy C by si však měly dát pozor, aby nevyšly ze slovních klání poraženi. V ovzduší i prostředí, celkem přátelsky laděném, lze očekávat hodně vzruchu a dynamiky.

KOZOROH (21. 12.—21. 1.)

Kozorozi budou „na koni“. Takových týdnů bývá v roce málo, proto ukažte, co umíte! Dbejte jenom na to, aby „to“ bylo dobré a aby „to“ mělo úroveň! Podaří-li se vám s sebou strhnout své okolí, vaše radost se mnohonásobí. Nepodceňte-li své drobné zlozvyky, nemusíte se obávat, že si něco pokazíte.

VODNÁŘ (21. 1.—21. 2.)

„Jádro“ Vodnářů blahopřejeme. A to nejenom k narozeninám, ale i k pro ně příznivé kosmické situaci. Mohou hodně pěkného pocítit především v sobě, bude se jim dařit i na poli teorie a abstrakce.

RYBY (21. 2.—21. 3.)

Rádi vás upozorňujeme na příchod pro vás zatím nejpříznivějšího týdne v tomto roce. Zvláště typy A a B by mohly mnohé vykonat a mnohé napravit. Typ C prožije sice období „mírnější“, ale zato vyváženější, takže nebude mít sklon k opětovnému „přestřelování“, jako jeho přechodně bohatší „rybí“ sousedé. Akumulujte, ale střídme!

Pozn.: Pro četné dotazy malé opakování: jedná se o význam „tvaví“ přibližně 30 dní. Typy A, B, C zahrnují zrození z první, druhé a třetí dekadý. Ti z vás, kteří jste se narodili na hranici znamení nebo jednotlivých „dekád“, si můžete sousedící pokyny vhodně interpolovat.

IV. Claudius Ptolemaios je, když... Nel bylo by lépe vyjít alespoň z přesnějšího časového určení.

Tedy Claudius Ptolemaios byl, když — když ještě stávala Alexandrijská knihovna. V plné své kráse a v plné své slávě. A právě tam někde nebo možná v nedalekém posvátném Serapeu, zapisoval někdy kolem roku 139 našeho letopočtu tuto, už jeho předchůdci získanou, moudrost:

„Z tohoto důvodu, ačkoli není přirozeného začátku zvěrokruhu, protože jest to kruh, oni si osvojili, že znamení, které začíná jarní rovnodenností, jest výchozím bodem všeho.“

„Tetrabiblos“, kniha první, kap. desátá. Tak přesně a do dnešních dnů nám definoval „věčný“ mezník, jarní bod (=0° znamení Berana). Astrologie se ho neuměla vzdát ani v dobách, kdy úmyslně přetvářela jakékoli svazky se svou sestrou, astrologií. Bez něho totiž nebylo možné se orientovat na nebi.

„TETRABIBLOS“, ze kterého jsme citovali, je Ptolemaiova čtyřsvazková dílo, (tetra=čtyři), které je dodnes podle názoru mnoha světových vědců považováno za bibli astrologie. Stojí jistě za zmínku, že bylo nedávno vydáváno v moderním překladu prof. PhDr. F. E. Robinsone jako tisk Harvardské univerzity v edici „Klasická knihovna“.

(Harvardská univerzita je nejstarším vysokým učebním Spojených států a u jejího zrodu stál — ačkoliv to není u nás běžně známo — jeden náš slavný krajan. Totiž Jan Amos Komenský. To ale opravdu jeom na okraj.)

Claudius Ptolemaios byl původem patrně Řek a narodil se v Egyptě v řeckém městě Ptolemais v kraji Thébeidě. Podle arabských tradic se prý dožil na svou dobu úctyhodného věku sedmdesáti osmi let. Zdá se, že je to pravděpodobné. Už podle rozsahu díla, které nám zanechal.

Jeho jméno však nejčastěji vyslovujeme při běžném užívání pojmu „Ptolemaiova geocentrická světová soustava“. Je pochopitelné, že sám geocentrický světový názor nevytvoril, a ani to o sobě nikdy netvrdil. Shrnuj nám nejenom výsledky pozorování a úvah svých, ale i zjištění a názory svých učitelů a „dosazitelů“ předchůdců, a tak vzniklo jeho vůbec nejvládnější a do doby Koperníkovy nepřekonané dílo „Megalé syntaxis téos astronómias“, v IX. století přeložené do arabského pod názvem „Tabric al mavest“ a od těch dob běžně nazývané „ALMAGEST“. Ale o tom až zase příště.